

TÜRKİYE PETROL RAFİNERİLERİ A.Ş.

**1 OCAK - 30 EYLÜL 2019 ARA HESAP DÖNEMİNE AİT
ÖZET KONSOLİDE FİNANSAL TABLOLAR**

TÜRKİYE PETROL RAFİNERİLERİ A.Ş.

İÇİNDEKİLER

SAYFA

ARA DÖNEM KONSOLİDE FİNANSAL DURUM TABLOSU	1
ARA DÖNEM KONSOLİDE KAR VEYA ZARAR VE DİĞER KAPSAMLI GELİR TABLOSU	2
ARA DÖNEM KONSOLİDE ÖZKAYNAKLAR DEĞİŞİM TABLOSU.....	3
ARA DÖNEM KONSOLİDE NAKİT AKIŞ TABLOSU	4
ARA DÖNEM ÖZET KONSOLİDE FİNANSAL TABLOLARA AİT AÇIKLAYICI NOTLAR.....	5 - 49
NOT 1 GRUP'UN ORGANİZASYONU VE FAALİYET KONUSU	5-6
NOT 2 KONSOLİDE FİNANSAL TABLOLARIN SUNUMUNA İLİŞKİN ESASLAR.....	7-16
NOT 3 İŞLETME BİRLEŞMELERİ.....	17
NOT 4 NAKİT VE NAKİT BENZERLERİ.....	17
NOT 5 BORÇLANMALAR	18-21
NOT 6 TİCARİ ALACAKLAR VE BORÇLAR	21
NOT 7 DİĞER ALACAKLAR VE BORÇLAR	22
NOT 8 STOKLAR	22
NOT 9 ÖZKAYNAK YÖNTEMİYLE DEĞERLENEN YATIRIMLAR	23
NOT 10 YATIRIM AMAÇLI GAYRİMENKULLER	23
NOT 11 MADDİ DURAN VARLIKLAR	24
NOT 12 MADDİ OLMAYAN DURAN VARLIKLAR	25
NOT 13 PEŞİN ÖDENMİŞ GİDERLER	25
NOT 14 DİĞER VARLIKLAR VE YÜKÜMLÜLÜKLER.....	26-27
NOT 15 KARŞILIKLAR	27-29
NOT 16 ÇALIŞANLARA SAĞLANAN FAYDALAR KAPSAMINDA BORÇLAR.....	29
NOT 17 DİĞER BORÇLAR.....	29
NOT 18 TÜREV ARAÇLAR.....	30-31
NOT 19 TAAHHÜTLER, KOŞULLU VARLIK VE YÜKÜMLÜLÜKLER.....	32-33
NOT 20 ÖZKAYNAKLAR	33-34
NOT 21 HASILAT VE SATIŞLARIN MALİYETİ	35
NOT 22 GENEL YÖNETİM GİDERLERİ, PAZARLAMA GİDERLERİ, ARAŞTIRMA VE GELİŞTİRME GİDERLERİ	35-36
NOT 23 ESAS FAALİYETLERDEN DİĞER GELİRLER/(GİDERLER).....	36
NOT 24 YATIRIM FAALİYETLERİNDEN GELİRLER/(GİDERLER)	37
NOT 25 FİNANSMAN GELİRLERİ/(GİDERLERİ)	37
NOT 26 VERGİ VARLIK VE YÜKÜMLÜLÜKLERİ	37-38
NOT 27 PAY BAŞINA KAZANÇ/(ZARAR)	39
NOT 28 İLİŞKİLİ TARAF AÇIKLAMALARI	39-42
NOT 29 FİNANSAL ARAÇLARDAN KAYNAKLANAN RİSKLERİN NİTELİĞİ VE DÜZEYİ	42-49
NOT 30 BİLANÇO TARİHİNDEN SONRAKİ OLAYLAR	49

TÜRKİYE PETROL RAFİNERİLERİ A.Ş.

30 EYLÜL 2019 TARİHİ İTİBARIYLA ARA DÖNEM KONSOLİDE FİNANSAL DURUM TABLOSU

(Tutarlar, aksi belirtilmedikçe, bin Türk Lirası (“TL”) olarak gösterilmiştir.)

Varlıklar	Notlar	Bağımsız denetimden geçmemiş	Bağımsız denetimden geçmiş
		30 Eylül 2019	31 Aralık 2018
Dönen varlıklar		28.945.418	20.962.205
Nakit ve nakit benzerleri	4	10.106.005	5.982.828
Ticari alacaklar	6	6.063.377	5.428.738
İlişkili taraflardan ticari alacaklar	6, 28	1.164.442	1.132.117
İlişkili olmayan taraflardan ticari alacaklar		4.898.935	4.296.621
Diğer alacaklar	7	64.775	29.048
İlişkili olmayan taraflardan diğer alacaklar		64.775	29.048
Türev araçlar	18	349.777	175.532
Stoklar	8	9.488.710	6.764.745
Peşin ödenmiş giderler	13	231.036	108.689
Diğer dönen varlıklar	14	2.641.738	2.472.625
Duran varlıklar		26.735.303	19.073.522
Özkaynak yöntemiyle değerlendirilen yatırımlar	9	1.368.310	1.266.334
Yatırım amaçlı gayrimenkuller	10	-	4.621
Maddi duran varlıklar	11	20.033.798	12.339.167
Kullanım hakkı varlıkları		210.639	-
Maddi olmayan duran varlıklar	12	45.742	58.185
Diğer maddi olmayan duran varlıklar		45.742	58.185
Türev araçlar	18	121.937	168.266
Peşin ödenmiş giderler	13	349.124	378.000
Ertelenmiş vergi varlığı	26	3.113.651	3.566.132
Diğer duran varlıklar	14	1.492.102	1.292.817
Toplam varlıklar		55.680.721	40.035.727
Kaynaklar			
Kısa vadeli yükümlülükler		27.357.730	15.949.538
Kısa vadeli borçlanmalar	5	344.411	1.141.869
Uzun vadeli borçlanmaların kısa vadeli kısımları	5	3.515.714	2.971.529
Ticari borçlar	6	17.833.590	7.496.141
İlişkili taraflara ticari borçlar	6, 28	172.497	77.096
İlişkili olmayan taraflara ticari borçlar		17.661.093	7.419.045
Çalışanlara sağlanan faydalar kapsamında borçlar	16	79.053	127.500
Diğer borçlar	17	33.867	39.300
İlişkili taraflara diğer borçlar	17, 28	3.960	24.279
İlişkili olmayan taraflara diğer borçlar		29.907	15.021
Türev araçlar	18	288.176	236.050
Ertelenmiş gelirler		10.043	4.878
Dönem karı vergi yükümlülüğü	26	223	98.749
Kısa vadeli karşılıklar	15	200.568	80.345
Çalışanlara sağlanan faydalara ilişkin kısa vadeli karşılıklar		78.192	8.863
Diğer kısa vadeli karşılıklar		122.376	71.482
Diğer kısa vadeli yükümlülükler	14	5.052.085	3.753.177
Uzun vadeli yükümlülükler		15.323.147	14.140.360
Uzun vadeli borçlanmalar	5	14.990.058	13.836.142
Uzun vadeli karşılıklar	15	278.165	257.392
Çalışanlara sağlanan faydalara ilişkin uzun vadeli karşılıklar		278.165	257.392
Ertelenmiş gelirler		7.593	3.638
Türev araçlar	18	46.465	42.237
Diğer uzun vadeli yükümlülükler		866	951
Toplam yükümlülükler		42.680.877	30.089.898
Özkaynaklar		12.999.844	9.945.829
Ödenmiş sermaye	20	250.419	250.419
Sermaye düzeltme farkları	20	1.344.243	1.344.243
Kar veya zararda yeniden sınıflandırılmayacak birikmiş diğer kapsamlı gelirler (giderler)		6.450.097	3.478
Yeniden değerlendirme ve ölçüm kazançları (kayıpları)		6.430.809	5.021
Maddi duran varlık yeniden değerlendirme artışları (azalışları)		6.425.788	-
Tanımlanmış fayda planları yeniden ölçüm kazançları (kayıpları)		5.021	5.021
Özkaynak yöntemi ile değerlendirilen yatırımların diğer kapsamlı gelirlerinden kar/zararda sınıflandırılmayacak paylar		19.288	(1.543)
Kar veya zararda yeniden sınıflandırılacak birikmiş diğer kapsamlı gelirler (giderler)		(1.801.196)	(1.822.867)
Yabancı para çevrim farkları		(3.904)	-
Riskten korunma kazançları (kayıpları)		(2.073.710)	(2.094.224)
Nakit akış riskinden korunma kazançları (kayıpları)		(2.073.710)	(2.094.224)
Özkaynak yöntemi ile değerlendirilen yatırımların diğer kapsamlı gelirlerinden kar/zararda sınıflandırılacak paylar		276.418	271.357
Kardan ayrılan kısıtlanmış yedekler	20	503.343	597.086
Geçmiş yıllar karları veya zararları		5.752.162	5.739.481
Net dönem karı veya zararı		339.782	3.712.789
Ana ortaklığa ait özkaynaklar		12.838.850	9.824.629
Kontrol gücü olmayan paylar		160.994	121.200
Toplam kaynaklar		55.680.721	40.035.727

30 Eylül 2019 tarihi ve bu tarihte sona eren hesap dönemi itibarıyla hazırlanan özet konsolide finansal tablolar, yayınlanmak üzere 7 Kasım 2019 tarihli Yönetim Kurulu toplantısında onaylanmıştır.

İlişikteki notlar özet konsolide finansal tabloların ayrılmaz parçasını oluşturur.

TÜRKİYE PETROL RAFİNERİLERİ A.Ş.

30 EYLÜL 2019 TARİHİNDE SONA EREN DOKUZ AYLIK ARA DÖNEME AİT KONSOLİDE KAR VEYA ZARAR VE DİĞER KAPSAMLI GELİR TABLOSU

(Tutarlar, aksi belirtilmedikçe, bin Türk Lirası (“TL”) olarak gösterilmiştir.)

		Bağımsız denetimden geçmemiş	Bağımsız denetimden geçmemiş	Bağımsız denetimden geçmemiş	Bağımsız denetimden geçmemiş
	Notlar	1 Ocak - 30 Eylül 2019	1 Temmuz - 30 Eylül 2019	1 Ocak - 30 Eylül 2018	1 Temmuz - 30 Eylül 2018
Hasılat	21	67.970.220	23.309.381	63.749.246	30.247.066
Satışların maliyeti	21	(64.150.485)	(22.152.015)	(56.549.450)	(26.337.227)
Brüt kar (zarar)		3.819.735	1.157.366	7.199.796	3.909.839
Genel yönetim giderleri	22	(892.254)	(321.984)	(648.235)	(237.352)
Pazarlama giderleri	22	(332.771)	(123.264)	(205.683)	(80.913)
Araştırma ve geliştirme giderleri	22	(18.754)	(5.465)	(15.663)	(6.077)
Esas faaliyetlerden diğer gelirler	23	601.840	195.115	508.152	238.190
Esas faaliyetlerden diğer giderler	23	(1.008.882)	(293.487)	(4.279.650)	(3.021.448)
Esas faaliyet karı (zararı)		2.168.914	608.281	2.558.717	802.239
Yatırım faaliyetlerinden gelirler	24	385	266	-	112
Yatırım faaliyetlerinden giderler	24	-	-	(6.598)	-
Özkaynak yöntemiyle değerlendirilen yatırımların karlarından (zararlarından) paylar	9	172.084	62.336	191.202	46.545
Finansman geliri (gideri) öncesi faaliyet karı (zararı)		2.341.383	670.883	2.743.321	848.896
Finansman gelirleri	25	963.760	(63.197)	5.162.486	3.060.460
Finansman giderleri	25	(3.177.916)	(754.089)	(5.830.612)	(3.231.178)
Sürdürülen faaliyetler vergi öncesi karı (zararı)		127.227	(146.403)	2.075.195	678.178
Sürdürülen faaliyetler vergi (gideri) geliri		256.210	6.231	(102.431)	(127.491)
Dönem vergi (gideri) geliri	26	(6.392)	(4)	(174.730)	(136.270)
Ertelenmiş vergi (gideri) geliri	26	262.602	6.235	72.299	8.779
Sürdürülen faaliyetler dönem karı (zararı)		383.437	(140.172)	1.972.764	550.687
Diğer kapsamlı gelirler:					
Kar veya zararda yeniden sınıflandırılmayacaklar		6.446.619	-	-	-
Maddi duran varlıklar yeniden değerlendirme artışları (azalışları)		7.139.764	-	-	-
Özkaynak yöntemiyle değerlendirilen yatırımların diğer kapsamlı gelirlerinden kar veya zararda sınıflandırılmayacak paylar		20.831	-	-	-
Özkaynak yöntemiyle değerlendirilen yatırımların maddi duran varlık yeniden değerlendirme artışları (azalışları)		20.831	-	-	-
Kar veya zararda yeniden sınıflandırılmayacak diğer kapsamlı gelire ilişkin vergiler		(713.976)	-	-	-
Ertelenmiş vergi (gideri) geliri		(713.976)	-	-	-
Kar veya zarar olarak yeniden sınıflandırılacaklar		17.810	114.458	(1.526.355)	(1.085.895)
Yabancı para çevrim farkları		(3.904)	(2.826)	-	-
Özkaynak yöntemiyle değerlendirilen yatırımların diğer kapsamlı gelirlerinden kar veya zararda sınıflandırılacak paylar		5.061	(1.889)	29.092	19.144
Özkaynak yöntemiyle değerlendirilen yatırımların yabancı para çevrim farkları kazançları (kayıpları)		5.061	(1.889)	29.092	19.144
Nakit akış riskinden korunmaya ilişkin diğer kapsamlı gelir (gider)		17.760	142.446	(1.933.822)	(1.375.546)
Nakit akış riskinden korunma kazançları (kayıpları)		17.760	142.446	(1.933.822)	(1.375.546)
Kar veya zararda yeniden sınıflandırılacak diğer kapsamlı gelire ilişkin vergiler		(1.107)	(23.273)	378.375	270.507
Ertelenmiş vergi (gideri) geliri		(1.107)	(23.273)	378.375	270.507
Diğer kapsamlı gelir (gider)		6.464.429	114.458	(1.526.355)	(1.085.895)
Toplam kapsamlı gelir (gider)		6.847.866	(25.714)	446.409	(535.208)
Dönem karının (zararının) dağılımı:					
Kontrol gücü olmayan paylar		43.655	15.326	26.034	9.085
Ana ortaklık payları		339.782	(155.498)	1.946.730	541.602
Toplam kapsamlı gelirin dağılımı		39.794	20.529	(23.205)	(22.275)
Kontrol gücü olmayan paylar		6.808.072	(46.243)	469.614	(512.933)
Ana ortaklık payları					
Sürdürülen faaliyetlerden pay başına kazanç (zarar)					
Nominal değeri 1 kr. olan pay başına kazanç (zarar) (kr.)	27	1,36	(0,62)	7,77	2,16

İlişikteki notlar özet konsolide finansal tabloların ayrılmaz parçasını oluşturur.

TÜRKİYE PETROL RAFİNERİLERİ A.Ş.

30 EYLÜL 2019 TARİHİNDE SONA EREN DOKUZ AYLIK ARA DÖNEME AİT KONSOLİDE ÖZKAYNAKLAR DEĞİŞİM TABLOSU

(Tutarlar, aksi belirtilmedikçe, bin Türk Lirası (“TL”) olarak gösterilmiştir.)

	Kar veya zararda yeniden sınıflandırılmayacak birikmiş diğer kapsamlı gelirler (giderler)					Kar veya zararda yeniden sınıflandırılacak birikmiş diğer kapsamlı gelirler (giderler)									
	Yeniden değerlendirme ve ölçüm kazançları (kayıpları)				Özkaynak yöntemi ile değerlenen yatırımların diğer kapsamlı gelirinden kar/zararda Sınıflandırılmayacak paylar	Riskten korunma kazançları (kayıpları)		Özkaynak yöntemi ile değerlenen yatırımların diğer kapsamlı gelirinden kar/zararda sınıflandırılacak paylar	Birikmiş karlar						
	Ödenmiş sermaye	Sermaye düzeltme farkları	Maddi duran varlık yeniden değerlendirme artışları (azalışları)	Tanımlanmış fayda planları yeniden ölçüm kazançları (kayıpları)		Yabancı para çevrim farkları	Nakit akış riskinden korunma kazançları (kayıpları)		Kardan ayrılan kısıtlanmış yedekler	Geçmiş yıllar karları veya zararları	Net dönem karı veya zararı	Ana ortaklığa ait özkaynaklar	Kontrol gücü olmayan paylar	Özkaynaklar	
Bağımsız denetimden geçmemiş															
1 Ocak 2018	250.419	1.344.243	-	(2.211)	(1.150)	-	(1.141.847)	180.874	279.668	5.651.805	3.811.546	10.373.347	104.314	10.477.661	
Transferler	-	-	-	-	-	-	-	-	339.393	3.472.153	(3.811.546)	-	-	-	
Kar payları	-	-	-	-	-	-	-	-	(21.975)	(3.384.477)	-	(3.406.452)	-	(3.406.452)	
- Dönem karı (zararı)	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1.946.730	1.946.730	26.034	1.972.764	
- Diğer kapsamlı gelir (gider)	-	-	-	-	-	-	(1.506.208)	29.092	-	-	-	(1.477.116)	(49.239)	(1.526.355)	
Toplam kapsamlı gelir (gider)	-	-	-	-	-	-	(1.506.208)	29.092	-	1.946.730	469.614	(23.205)	446.409		
30 Eylül 2018	250.419	1.344.243	-	(2.211)	(1.150)	-	(2.648.055)	209.966	597.086	5.739.481	1.946.730	7.436.509	81.109	7.517.618	
Bağımsız denetimden geçmemiş															
1 Ocak 2019	250.419	1.344.243	-	5.021	(1.543)	-	(2.094.224)	271.357	597.086	5.739.481	3.712.789	9.824.629	121.200	9.945.829	
Transferler	-	-	-	-	-	-	-	-	-	3.712.789	(3.712.789)	-	-	-	
Kar payları	-	-	-	-	-	-	-	-	(93.743)	(3.700.108)	-	(3.793.851)	-	(3.793.851)	
- Dönem karı (zararı)	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	339.782	339.782	43.655	383.437	
- Diğer kapsamlı gelir (gider)	-	-	6.425.788	-	20.831	(3.904)	20.514	5.061	-	-	-	6.468.290	(3.861)	6.464.429	
Toplam kapsamlı gelir (gider)	-	-	6.425.788	-	20.831	(3.904)	20.514	5.061	-	339.782	6.808.072	39.794	6.847.866		
30 Eylül 2019	250.419	1.344.243	6.425.788	5.021	19.288	(3.904)	(2.073.710)	276.418	503.343	5.752.162	339.782	12.838.850	160.994	12.999.844	

İlişikteki notlar özet konsolide finansal tabloların ayrılmaz parçasını oluşturur.

TÜRKİYE PETROL RAFİNERİLERİ A.Ş.

30 EYLÜL 2019 TARİHİNDE SONA EREN DOKUZ AYLIK ARA DÖNEME AİT KONSOLİDE NAKİT AKIŞ TABLOSU

(Tutarlar aksi belirtilmedikçe bin Türk Lirası ("TL") olarak gösterilmiştir.)

	Notlar	Bağımsız denetimden geçmemiş	
		1 Ocak - 30 Eylül 2019	1 Ocak - 30 Eylül 2018
İşletme faaliyetlerinden nakit akışları		9.846.733	2.854.585
Dönem karı (zararı)		383.437	1.972.764
Dönem net karı (zararı) mutabakatı ile ilgili düzeltmeler		2.146.018	1.136.031
Amortisman ve itfa giderleri ile ilgili düzeltmeler	11, 12	522.790	466.184
Değer düşüklüğü (iptali) ile ilgili düzeltmeler		(87.855)	1.708
Stok değer düşüklüğü (iptali) ile ilgili düzeltmeler	8	(87.855)	1.708
Karşılıklar ile ilgili düzeltmeler	15	127.509	113.040
Faiz (gelirleri) ve giderleri ile ilgili düzeltmeler	25	1.207.948	573.958
Gerçekleşmemiş yabancı para çevrim farkları ile ilgili düzeltmeler		(549.113)	(4.766.116)
Gerçeğe uygun değer kayıpları (kazançları) ile ilgili düzeltmeler		239.835	(131.742)
Özkaynak yöntemiyle değerlendirilen yatırımların dağıtılmamış karları ile ilgili düzeltmeler	9	(172.084)	(191.202)
Vergi gideri (geliri) ile ilgili düzeltmeler	26	(256.210)	102.431
Duran varlıkların elden çıkarılmasından kaynaklanan kayıplar (kazançlar) ile ilgili düzeltmeler	24	(385)	6.598
Yatırım ya da finansman faaliyetlerinden kaynaklanan nakit akışlarına neden olan diğer kalemlere ilişkin düzeltmeler	25	1.141.543	4.971.880
Kar (zarar) mutabakatı ile ilgili diğer düzeltmeler		(27.960)	(10.708)
İşletme sermayesinde gerçekleşen değişimler		7.476.015	(167.733)
Ticari alacaklardaki azalış (artış) ile ilgili düzeltmeler		(626.039)	(4.402.088)
Faaliyetlerle ilgili diğer alacaklardaki azalış (artış) ile ilgili düzeltmeler		(527.138)	(1.237.992)
Türev varlıklardaki azalış (artış)		(127.916)	(288.577)
Stoklardaki azalışlar (artışlar) ile ilgili düzeltmeler		(2.636.110)	(3.205.933)
Ticari borçlardaki artış (azalış) ile ilgili düzeltmeler		10.360.445	8.491.217
Faaliyetlerle ilgili diğer borçlardaki artış (azalış) ile ilgili düzeltmeler		976.419	(296.578)
Türev yükümlülüklerdeki artış (azalış)		56.354	772.218
Faaliyetlerden elde edilen nakit akışları		10.005.470	2.941.062
Vergi iadeleri (ödemeleri)		(104.918)	(25.183)
Diğer nakit girişleri (çıkışları)		(53.819)	(61.294)
Yatırım faaliyetlerinden kaynaklanan nakit akışları		(909.665)	(535.140)
Maddi ve maddi olmayan duran varlıkların satışından kaynaklanan nakit girişleri		1.695	970
Maddi ve maddi olmayan duran varlıkların alımından kaynaklanan nakit çıkışları		(1.007.360)	(656.110)
Alınan temettüleri	9	96.000	120.000
Finansman faaliyetlerinden nakit akışları		(5.742.921)	(6.126.036)
Borçlanmadan kaynaklanan nakit girişleri	5	39.137.343	29.690.145
Borç ödemelerine ilişkin nakit çıkışları	5	(39.655.310)	(32.194.993)
Türev araçlardan nakit girişleri		68.357	547.234
Türev araçlardan nakit çıkışları		(376.228)	(345.057)
Kira sözleşmelerinden kaynaklanan borç ödemelerine ilişkin nakit çıkışları	5	(24.191)	-
Ödenen temettüleri	20	(3.793.851)	(3.406.452)
Ödenen faiz		(1.478.721)	(685.768)
Alınan faiz		379.680	268.855
Yabancı para çevrim farklarının etkisinden önce nakit ve nakit benzerlerindeki net artış (azalış)		3.194.147	(3.806.591)
Yabancı para çevrim farklarının nakit ve nakit benzerleri üzerindeki etkisi	25	548.364	4.766.116
Nakit ve nakit benzerlerindeki net artış (azalış)		3.742.511	959.525
Dönem başı nakit ve nakit benzerleri		4.553.080	7.592.735
Dönem sonu nakit ve nakit benzerleri	4	8.295.591	8.552.260

İlişikteki notlar özet konsolide finansal tabloların ayrılmaz parçasını oluşturur.

TÜRKİYE PETROL RAFİNERİLERİ A.Ş.

30 EYLÜL 2019 TARİHİNDE SONA EREN DOKUZ AYLIK ARA DÖNEME AİT ÖZET KONSOLİDE FİNANSAL TABLOLARA AİT AÇIKLAYICI NOTLAR

(Tutarlar aksi belirtilmedikçe bin Türk Lirası ("TL") olarak gösterilmiştir.)

1. Grup'un organizasyonu ve faaliyet konusu

Türkiye Petrol Rafinerileri A.Ş. ("Tüpraş" veya "Şirket") 16 Kasım 1983 tarihinde kurulmuştur. Şirket'in ana faaliyet konuları aşağıdaki gibidir:

- Her çeşit ham petrol, petrol ürünleri ve kimyasal ürünleri temin ve rafine etmek, üretilen ve ithal edilen ham petrol, petrol ve kimyasal ürünlerin ihracat dahil her türlü ticari faaliyeti ile beraber üretim ve satış aşamasında depolama ve taşıma faaliyetlerinde bulunmak ve bu maksatla yurt içinde ve dışında petrol rafinerileri kurmak ve işletmek,
- Petrokimya sanayi ve ilgili diğer sanayi alanında fabrikalar, tesisler kurmak ve işletmek,
- Petrokimyasal maddeler ve ilgili diğer maddelerin elde edilmesi için gerekli hammaddeler, yardımcı maddeler, malzeme ve kimyasal maddeleri tedarik ederek işlemek veya bu maddeleri üretmek ve bu maddelerin ticaretini yapmak,
- Üretim faaliyetinin her aşamasında elde edilecek ürünleri ambalajlamak ve bunun için ambalaj endüstrisi kurmak, atık, yan ürün ve standart dışı maddeleri değerlendirmek ve/veya satmak, değerlendirme olanağı bulunmayan maddelerin yok edilmesi için gerekli tesisleri kurmak ve işletmek,
- Yasa ve yönetmelikler çerçevesinde, her türlü enerji ve enerji ile ilgili sanayi alanında santraller, tesisler kurmak ve işletmek. Bunun için gerekli her türlü ekipman, malzeme ve kimyevi maddeyi tedarik ederek kullanmak ve bu maddelerin ticaretini yapmak,
- Her türlü petrol ürünleri, LPG ve doğalgazın yurtiçi, yurtdışı toptan ve perakende alımı, satımı, ithali, ihracı, depolanması, pazarlanması, bu amaç ve konularda kısmen ya da tamamen faaliyet göstermek üzere diğer gerçek ve tüzel kişilerle dağıtım ve pazarlama şirketi veya benzeri diğer ortaklıklar kurmak veya mevcut ortaklıkların hisse senetlerini ve hisseyi temsil eden evraklarını temellük etmek, gerektiğinde satmak, iştirak paylarını almak veya devretmektir.

Tüpraş ve bağlı ortaklıklarının (topluca "Grup" olarak adlandırılacaktır) temel faaliyetlerinin önemli bölümü Türkiye'de olup, Grup'un faaliyetleri rafinaj sektörü altında toplanmıştır.

Şirket, Sermaye Piyasası Kurulu'na ("SPK") kayıtlıdır ve hisseleri 1991 yılından beri Borsa İstanbul A.Ş.'de ("BİST") işlem görmektedir. 30 Eylül 2019 tarihi itibarıyla, Şirket'in BİST'e kayıtlı %49 oranında hissesi mevcuttur. Aynı tarih itibarıyla Şirket'in hisselerini elinde bulunduran hissedarlar ve hisse oranları aşağıdaki gibidir (Not 20):

	(%)
Enerji Yatırımları A.Ş.	51,00
Halka açık kısım	49,00
	100,00

Şirket ana ortağı; Koç Holding A.Ş., Koç Ailesi ve Koç Ailesi tarafından sahip olunan şirketler tarafından kontrol edilmektedir.

TÜRKİYE PETROL RAFİNERİLERİ A.Ş.

30 EYLÜL 2019 TARİHİNDE SONA EREN DOKUZ AYLIK ARA DÖNEME AİT ÖZET KONSOLİDE FİNANSAL TABLOLARA AİT AÇIKLAYICI NOTLAR

(Tutarlar aksi belirtilmedikçe bin Türk Lirası ("TL") olarak gösterilmiştir.)

1. Grup'un organizasyonu ve faaliyet konusu (Devamı)

Tüpraş'ın konsolidasyon kapsamındaki bağlı ortaklık ve iş ortaklıkları ve faaliyet konuları aşağıda belirtilmiştir:

Bağlı Ortaklıklar	Faaliyet gösterdiği ülke	Faaliyet konusu
Ditaş Deniz İşletmeciliği ve Tankerciliği A.Ş. ("Ditaş")	Türkiye	Ham petrol ve petrol ürünleri taşımacılığı
Üsküdar Tankercilik A.Ş. ("Üsküdar")	Türkiye	Ham petrol ve petrol ürünleri taşımacılığı
T Damla Denizcilik A.Ş. ("Damla")	Türkiye	Palamar ve römorkör hizmeti
Kadıköy Tankercilik A.Ş. ("Kadıköy")	Türkiye	Ham petrol ve petrol ürünleri taşımacılığı
Beykoz Tankercilik A.Ş. ("Beykoz")	Türkiye	Ham petrol ve petrol ürünleri taşımacılığı
Sarıyer Tankercilik A.Ş. ("Sarıyer")	Türkiye	Ham petrol ve petrol ürünleri taşımacılığı
Kartal Tankercilik A.Ş. ("Kartal")	Türkiye	Ham petrol ve petrol ürünleri taşımacılığı
Maltepe Tankercilik A.Ş. ("Maltepe")	Türkiye	Ham petrol ve petrol ürünleri taşımacılığı
Salacak Tankercilik A.Ş. ("Salacak")	Türkiye	Ham petrol ve petrol ürünleri taşımacılığı
Karşıyaka Tankercilik A.Ş. ("Karşıyaka")	Türkiye	Ham petrol ve petrol ürünleri taşımacılığı
Bakırköy Tankercilik A.Ş. ("Bakırköy")	Türkiye	Ham petrol ve petrol ürünleri taşımacılığı
Karaköy Tankercilik A.Ş. ("Karaköy")	Türkiye	Ham petrol ve petrol ürünleri taşımacılığı
Çengelköy Tankercilik A.Ş. ("Çengelköy")	Türkiye	Ham petrol ve petrol ürünleri taşımacılığı
Pendik Tankercilik A.Ş. ("Pendik")	Türkiye	Ham petrol ve petrol ürünleri taşımacılığı
Tuzla Tankercilik A.Ş. ("Tuzla")	Türkiye	Ham petrol ve petrol ürünleri taşımacılığı
Göztepe Tankercilik A.Ş. ("Göztepe") (*)	Türkiye	Ham petrol ve petrol ürünleri taşımacılığı
Körfez Ulaştırma A.Ş. ("Körfez")	Türkiye	Hava, deniz, kara ve demiryolu taşımacılığı

(*) 2019 yılının Mayıs ayında kurularak faaliyetlerine başlamıştır.

İş Ortaklıkları	Faaliyet gösterdiği ülke	Faaliyet konusu
OPET Petrolcülük A.Ş. ("Opet")	Türkiye	Petrol ürünleri perakende satışı
THY Opet Havacılık Yakıtları A.Ş.	Türkiye	Jet yakıtı ikmal hizmeti
Opet International Limited	İngiltere	Petrol ürünleri ticareti
Opet Trade B.V.	Hollanda	Petrol ürünleri ticareti
Tasfiye halinde Opet Trade Singapore (*)	Singapur	Petrol ürünleri ticareti
Opet Market ve Akaryakıt İstasyon İşletmeciliği A.Ş. (**)	Türkiye	Petrol ürünleri ticareti ve perakende
Opet Fuchs Madeni Yağ San. ve Tic. A.Ş.	Türkiye	Madeni yağ ticareti
Op Ay Akaryakıt Ticaret Ltd. Şti.	Türkiye	Petrol ürünleri ticareti
Akdeniz Akaryakıt Depolama Nakliyat ve Tic. A.Ş.	Türkiye	Petrol ürünleri ticareti
Nemrut Liman ve Boru İşl. Nak. İç ve Dış Tic. Ltd. Şti.	Türkiye	Denizcilik hizmetleri
Opet Aygaz Gayrimenkul A.Ş.	Türkiye	Gayrimenkul

(*) 15 Temmuz 2015 tarihinden itibaren faaliyetlerini durdurmuştur.

(**) Opet Market ve Akaryakıt İstasyon İşletmeciliği A.Ş. 2019 yılının Nisan ayında kurulmuştur.

Grup'un bünyesinde çalışan ortalama personel sayısı 30 Eylül 2019 tarihinde sona eren dönem içerisinde 6.074'tür (30 Eylül 2018 - 5.907).

Şirket'in tescil edilmiş adresi aşağıdaki gibidir:

Türkiye Petrol Rafinerileri A.Ş.
Güney Mahallesi
Petrol Caddesi No: 25 41790
Körfez, Kocaeli

TÜRKİYE PETROL RAFİNERİLERİ A.Ş.

30 EYLÜL 2019 TARİHİNDE SONA EREN DOKUZ AYLIK ARA DÖNEME AİT ÖZET KONSOLİDE FİNANSAL TABLOLARA AİT AÇIKLAYICI NOTLAR

(Tutarlar aksi belirtilmedikçe bin Türk Lirası ("TL") olarak gösterilmiştir.)

2. Konsolide finansal tabloların sunumuna ilişkin esaslar

2.1. Sunuma ilişkin temel esaslar

2.1.1 Uygulanan muhasebe standartları

Grup'un konsolide finansal tabloları, Sermaye Piyasası Kurulu'nun ("SPK") 13 Haziran 2013 tarih ve 28676 sayılı Resmi Gazete' de yayınlanan Seri II, 14.1 no'lu "Sermaye Piyasasında Finansal Raporlamaya İlişkin Esaslar Tebliği" ("Tebliğ") hükümlerine uygun olarak hazırlanmış olup Tebliğin 5. Maddesine göre Kamu Gözetimi Muhasebe ve Denetim Standartları Kurumu ("KGK") tarafından yayımlanan Türkiye Finansal Raporlama Standartları ile bunlara ilişkin ek ve yorumları ("TFRS'lere") esas alınmıştır.

Konsolide finansal tablolar, KGK tarafından 2 Haziran 2016 tarihinde yayımlanan "TMS Taksonomisi Hakkında Duyuru" ile SPK tarafından yayımlanan Finansal Tablo Örnekleri ve Kullanım Rehberi'nde belirlenmiş olan formatlara uygun olarak sunulmuştur.

Grup ile Grup'a bağlı Türkiye'de yerleşik şirketler, muhasebe kayıtlarının tutulmasında ve kanuni finansal tablolarının hazırlanmasında, KGK tarafından çıkarılan prensiplere ve şartlara, Türk Ticaret Kanunu ("TTK"), vergi mevzuatı ve Türkiye Cumhuriyeti Maliye Bakanlığı ("Maliye Bakanlığı") tarafından çıkarılan Tekdüzen Hesap Planı şartlarına uymaktadır. Türkiye Finansal Raporlama Standartları'na göre hazırlanan bu konsolide finansal tablolar, gerçeğe uygun değerleri ile gösterilen türev araçlar dışında, tarihi maliyet esası baz alınarak Türk Lirası olarak hazırlanmıştır. Konsolide finansal tablolar, tarihi maliyet esasına göre hazırlanmış kanuni kayıtlara Türkiye Finansal Raporlama Standartları uyarınca doğru sunumun yapılması amacıyla gerekli düzeltme ve sınıflandırmalar yansıtılarak düzenlenmiştir.

Fonksiyonel ve sunum para birimi

Grup bünyesinde yer alan şirketlerin finansal tablolarındaki her bir kalem, şirketlerin operasyonlarını sürdürdükleri temel ekonomik ortamda geçerli olan para birimi kullanılarak muhasebeleştirilmiştir ('fonksiyonel para birimi'). Konsolide finansal tablolar, Tüpraş'ın fonksiyonel ve sunum para birimi olan TL para birimi kullanılarak sunulmuştur.

2.1.2 Türkiye Finansal Raporlama Standartları'ndaki (TFRS) değişiklikler

Yeni ve düzeltilmiş standartlar ve yorumlar

30 Eylül 2019 tarihi itibarıyla sona eren hesap dönemine ait özet konsolide finansal tabloların hazırlanmasında esas alınan muhasebe politikaları aşağıda özetlenen 1 Ocak 2019 tarihi itibarıyla geçerli yeni ve değiştirilmiş TFRS standartları ve TFRYK yorumları dışında önceki yılda kullanılanlar ile tutarlı olarak uygulanmıştır. Bu standartların ve yorumların Grup'un mali durumu ve performansı üzerindeki etkileri ilgili paragraflarda açıklanmıştır.

TÜRKİYE PETROL RAFİNERİLERİ A.Ş.

30 EYLÜL 2019 TARİHİNDE SONA EREN DOKUZ AYLIK ARA DÖNEME AİT ÖZET KONSOLİDE FİNANSAL TABLOLARA AİT AÇIKLAYICI NOTLAR

(Tutarlar aksi belirtilmedikçe bin Türk Lirası ("TL") olarak gösterilmiştir.)

2. Konsolide finansal tabloların sunumuna ilişkin esaslar (Devamı)

2.1. Sunuma ilişkin temel esaslar (Devamı)

2.1.2 Türkiye Finansal Raporlama Standartları'ndaki (TFRS) değişiklikler (Devamı)

- a. *30 Eylül 2019 tarihi itibarıyla yürürlükte olan yeni standartlar ile mevcut önceki standartlara getirilen değişiklikler ve yorumlar:*
- **TFRS 9, "Finansal araçlar'daki değişiklikler";** 1 Ocak 2019 tarihinde veya bu tarihten sonra başlayan yıllık raporlama dönemlerinde geçerlidir. Bu değişiklik iki konuya açıklık getirmiştir: bir finansal varlığın sadece anapara ve anaparaya ilişkin faizi temsil edip etmediği dikkate alınırken, erken ödenen bedelin hem negatif hem de pozitif nakit akışları olabileceği ve itfa edilmiş maliyet ile ölçülen finansal bir yükümlülüğün, finansal tablo dışı bırakılma sonucu doğurmadan değiştirildiğinde, ortaya çıkan kazanç veya kaybın doğrudan kar veya zararda muhasebeleştirilmesi konusunu doğrulamaktadır. Kazanç veya kayıp, orijinal sözleşmeye dayalı nakit akışları ile orijinal etkin faiz oranından iskonto edilmiş değiştirilmiş nakit akışları arasındaki fark olarak hesaplanır. Bu, farkın TMS 39'dan farklı olarak enstrümanın kalan ömrü boyunca yayılarak muhasebeleştirilmesinin mümkün olmadığı anlamına gelmektedir. Söz konusu değişikliğin Grup'un finansal durum ve performansı üzerinde önemli bir etkisi bulunmamaktadır.
 - **TMS 28, "İştiraklerdeki ve iş ortaklıklarındaki yatırımlar'daki değişiklikler";** 1 Ocak 2019 tarihinde veya bu tarihten sonra başlayan yıllık raporlama dönemlerinde geçerlidir. Şirketlerin özkaynak metodunu uygulamadığı uzun vadeli iştirak veya müşterek yönetime tabi yatırımlarını, TFRS 9 kullanarak muhasebeleştirileceklerini açıklığa kavuşturmuştur. Söz konusu değişikliğin Grup'un finansal durum ve performansı üzerinde önemli bir etkisi bulunmamaktadır.
 - **TFRS 16, "Kiralama işlemleri";** 1 Ocak 2019 tarihinde veya bu tarihten sonra başlayan yıllık raporlama dönemlerinde geçerlidir. Söz konusu değişikliğin Grup'un finansal durum ve performansı üzerindeki etkileri Not 2.2' de detaylandırılmıştır.
 - **TFRS Yorum 23, "Vergi uygulamalarındaki belirsizlikler";** 1 Ocak 2019 tarihinde veya bu tarihten sonra başlayan yıllık raporlama dönemlerinde geçerlidir. Bu yorum TMS 12 Gelir Vergileri standardının uygulamalarındaki bazı belirsizliklere açıklık getirmektedir. UFRS Yorum Komitesi daha önce vergi uygulamalarında bir belirsizlik olduğu zaman bu belirsizliğin TMS 12'ye göre değil TMS 37 'Karşılıklar, Koşullu Borçlar ve Koşullu Varlıklar' standardının uygulanması gerektiğini açıklığa kavuşturmuştu. TFRS Yorum 23 ise gelir vergilerinde belirsizlikler olduğu durumlarda ertelenmiş vergi hesaplamasının nasıl ölçüleceği ve muhasebeleştirileceği ile ilgili açıklama getirmektedir. Vergi uygulaması belirsizliği, bir şirket tarafından yapılan bir vergi uygulamasının vergi otoritesince kabul edilir olup olmadığının bilinmediği durumlarda ortaya çıkar. Örneğin, özellikle bir giderin indirim olarak kabul edilmesi ya da iade alınabilir vergi hesaplamasına belirli bir kalemin dahil edilip edilmemesiyle ilgili vergi kanunda belirsiz olması gibi. TFRS Yorum 23 bir kalemin vergi uygulamalarının belirsiz olduğu; vergilendirilebilir gelir, gider, varlık ya da yükümlülüğün vergiye esas tutarları, vergi gideri, alacağı ve vergi oranları da dahil olmak üzere her durumda geçerlidir. Söz konusu değişikliğin Grup'un finansal durum ve performansı üzerindeki etkileri değerlendirilmektedir.

TÜRKİYE PETROL RAFİNERİLERİ A.Ş.

30 EYLÜL 2019 TARİHİNDE SONA EREN DOKUZ AYLIK ARA DÖNEME AİT ÖZET KONSOLİDE FİNANSAL TABLOLARA AİT AÇIKLAYICI NOTLAR

(Tutarlar aksi belirtilmedikçe bin Türk Lirası ("TL") olarak gösterilmiştir.)

2. Konsolide finansal tabloların sunumuna ilişkin esaslar (Devamı)

2.1. Sunuma ilişkin temel esaslar (Devamı)

2.1.2 Türkiye Finansal Raporlama Standartları'ndaki (TFRS) değişiklikler (Devamı)

a. 30 Eylül 2019 tarihi itibarıyla yürürlükte olan yeni standartlar ile mevcut önceki standartlara getirilen değişiklikler ve yorumlar (devamı):

- **2015-2017 yıllık iyileştirmeler;** 1 Ocak 2019 ve sonrası yıllık raporlama dönemleri için geçerlidir. Bu iyileştirmeler aşağıdaki değişiklikleri içermektedir:
 - TFRS 3 'İşletme Birleşmeleri', kontrolü sağlayan işletme, müşterek faaliyette daha önce edindiği payı yeniden ölçer.
 - TFRS 11 'Müşterek Anlaşmalar', müşterek kontrolü sağlayan işletme, müşterek faaliyette daha önce edindiği payı yeniden ölçmez.
 - TMS 12 'Gelir Vergileri', işletme, temettülerin gelir vergisi etkilerini aynı şekilde muhasebeleştirir.
 - TMS 23 'Borçlanma Maliyetleri', bir özellikli varlığın amaçlanan kullanıma veya satışa hazır hale gelmesi için yapılan her borçlanmayı, genel borçlanmanın bir parçası olarak değerlendirir.

Söz konusu değişikliğin Grup'un finansal durum ve performansı üzerindeki etkileri değerlendirilmektedir.

- **TMS 19 'Çalışanlara Sağlanan Faydalar', planda yapılan değişiklik, küçülme veya yerine getirme ile ilgili iyileştirmeler;** 1 Ocak 2019 ve sonrasında olan yıllık raporlama dönemleri için geçerlidir. Bu iyileştirmeler aşağıdaki değişiklikleri gerektirir:

- Planda yapılan değişiklik, küçülme ve yerine getirme sonrası dönem için; cari hizmet maliyeti ve net faizi belirlemek için güncel varsayımların kullanılması;
- Geçmiş dönem hizmet maliyetinin bir parçası olarak kar veya zararda muhasebeleştirme, ya da varlık tavanından kaynaklanan etkiyle daha önce finansal tablolara alınmamış olsa bile, fazla değerdeki herhangi bir azalmanın, yerine getirmedeki bir kazanç ya da zararın finansal tablolara alınması.

Söz konusu değişikliğin Grup'un finansal durum ve performansı üzerindeki etkileri değerlendirilmektedir.

b. 30 Eylül 2019 tarihi itibarıyla yayımlanmış ancak henüz yürürlüğe girmemiş olan standartlar ve değişiklikler:

- **TMS 1 ve TMS 8 önemlilik tanımındaki değişiklikler;** 1 Ocak 2020 tarihinde veya bu tarihten sonra başlayan yıllık raporlama dönemlerinde geçerlidir. TMS 1 "Finansal Tabloların Sunuluşu" ve TMS 8 "Muhasebe Politikaları, Muhasebe Politikalarındaki Değişiklikler ve Hatalar" daki değişiklikler ile bu değişikliklere bağlı olarak diğer TFRS'lerdeki değişiklikler aşağıdaki gibidir:
 - i) TFRS ve finansal raporlama çerçevesi ile tutarlı önemlilik tanımı kullanımı
 - ii) önemlilik tanımının açıklamasının netleştirilmesi ve
 - iii) önemli olmayan bilgilerle ilgili olarak TMS 1 'deki bazı rehberliklerin dahil edilmesi
- **TFRS 3'teki değişiklikler – işletme tanımı;** 1 Ocak 2020 tarihinde veya bu tarihten sonra başlayan yıllık raporlama dönemlerinde geçerlidir. Bu değişiklikte birlikte işletme tanımı revize edilmiştir. UMSK tarafından alınan geri bildirimlere göre, genellikle mevcut uygulama rehberliğinin çok karmaşık olduğu düşünülmektedir ve bu işletme birleşmeleri tanımının karşılanması için çok fazla işlemle sonuçlanmaktadır.

TÜRKİYE PETROL RAFİNERİLERİ A.Ş.

30 EYLÜL 2019 TARİHİNDE SONA EREN DOKUZ AYLIK ARA DÖNEME AİT ÖZET KONSOLİDE FİNANSAL TABLOLARA AİT AÇIKLAYICI NOTLAR

(Tutarlar aksi belirtilmedikçe bin Türk Lirası ("TL") olarak gösterilmiştir.)

2. Konsolide finansal tabloların sunumuna ilişkin esaslar (Devamı)

2.1. Sunuma ilişkin temel esaslar (Devamı)

2.1.2 Türkiye Finansal Raporlama Standartları'ndaki (TFRS) değişiklikler (Devamı)

b. 30 Eylül 2019 tarihi itibarıyla yayımlanmış ancak henüz yürürlüğe girmemiş olan standartlar ve değişiklikler:

- **TFRS 9, TMS 39 ve TFRS 7 'deki değişiklikler- Gösterge faiz oranı reformu;** 1 Ocak 2020 tarihinde veya bu tarihten sonra başlayan yıllık raporlama dönemlerinde geçerlidir. Bu değişiklikler gösterge faiz oranı reformu ile ilgili olarak belirli kolaylaştırıcı uygulamalar sağlar. Bu uygulamalar korunma muhasebesi ile ilgilidir ve IBOR reformunun etkisi genellikle riskten korunma muhasebesinin sona ermesine neden olmamalıdır. Bununla birlikte herhangi bir riskten korunma etkinsizliğinin gelir tablosunda kaydedilmeye devam etmesi gerekir. IBOR bazlı sözleşmelerde korunma muhasebesinin yaygın olması göz önüne alındığında bu kolaylaştırıcı uygulamalar sektördeki tüm şirketleri etkileyecektir. Söz konusu değişikliğin Grup'un finansal durum ve performansı üzerindeki etkileri değerlendirilmektedir.
- **TFRS 17, "Sigorta Sözleşmeleri";** 1 Ocak 2021 tarihinde veya bu tarihten sonra başlayan yıllık raporlama dönemlerinde geçerlidir. Bu standart, hali hazırda çok çeşitli uygulamalara izin veren TFRS 4'ün yerine geçmektedir. TFRS 17, sigorta sözleşmeleri ile isteğe bağlı katılım özelliğine sahip yatırım sözleşmeleri düzenleyen tüm işletmelerin muhasebesini temelden değiştirecektir. Söz konusu değişikliğin Grup'un finansal durum ve performansı üzerindeki etkileri değerlendirilmektedir.

2.1.3 Yabancı ülkelerde faaliyet gösteren iş ortaklıklarının finansal tabloları

Yabancı ülkelerde faaliyet gösteren İş Ortaklıklarının finansal tabloları, faaliyet gösterdikleri ülkelerde geçerli olan kanun ve yönetmeliklere uygun olarak hazırlanmış olup Türkiye Finansal Raporlama Standartları uyarınca doğru sunumun yapılması amacıyla gerekli düzeltmeler yansıtılarak düzenlenmiştir. İlgili yabancı ortaklıkların varlık ve yükümlülükleri konsolide bilanço tarihindeki döviz kuru, gelir ve giderler ortalama döviz kuru kullanılarak Türk Lirası'na çevrilmiştir. Kapanış ve ortalama kur kullanımı sonucu ortaya çıkan kur farkları diğer kapsamlı gelir tablosu ve özkaynaklar içerisindeki yabancı para çevrim farkları hesabı altında takip edilmektedir.

TÜRKİYE PETROL RAFİNERİLERİ A.Ş.

30 EYLÜL 2019 TARİHİNDE SONA EREN DOKUZ AYLIK ARA DÖNEME AİT ÖZET KONSOLİDE FİNANSAL TABLOLARA AİT AÇIKLAYICI NOTLAR

(Tutarlar aksi belirtilmedikçe bin Türk Lirası ("TL") olarak gösterilmiştir.)

2. Konsolide finansal tabloların sunumuna ilişkin esaslar (Devamı)

2.1. Sunuma ilişkin temel esaslar (Devamı)

2.1.4 Konsolidasyon esasları

- a) 30 Eylül 2019 tarihinde sona eren ara döneme ait özet konsolide finansal tablolar, 31 Aralık 2018 tarihinde sona eren yıla ait konsolide finansal tablolarda belirtilen esaslarla tutarlı olarak hazırlanan ana şirket olan Tüpraş'ın ve Bağlı Ortaklıkları'nın finansal tablolarını kapsamaktadır.
- b) 30 Eylül 2019 tarihi itibarıyla konsolidasyona tabi tutulan Bağlı Ortaklıklar ve İş Ortaklıkları'nın oy hakları ve etkin ortaklık payları 31 Aralık 2018 tarihinde sona eren yıla ait konsolide finansal tablolarda belirtilen oy hakları ve etkin ortaklık paylarından değişiklik göstermemiştir.

	30 Eylül 2019		31 Aralık 2018	
	Şirket tarafından sahip olunan doğrudan ve dolaylı oy hakkı (%)	Etkin ortaklık payı (%)	Şirket tarafından sahip olunan doğrudan ve dolaylı oy hakkı (%)	Etkin ortaklık payı (%)
Bağlı Ortaklık				
Ditaş	79,98	79,98	79,98	79,98
Üsküdar	79,98	79,98	79,98	79,98
Damla	79,98	79,98	79,98	79,98
Beykoz	79,98	79,98	79,98	79,98
Kadıköy	79,98	79,98	79,98	79,98
Sarıyer	79,98	79,98	79,98	79,98
Kartal	79,98	79,98	79,98	79,98
Maltepe	79,98	79,98	79,98	79,98
Salacak	79,98	79,98	79,98	79,98
Karşıyaka	79,98	79,98	79,98	79,98
Bakırköy	79,98	79,98	79,98	79,98
Karaköy	79,98	79,98	79,98	79,98
Çengelköy	79,98	79,98	79,98	79,98
Pendik	79,98	79,98	79,98	79,98
Tuzla	79,98	79,98	79,98	79,98
Göztepe(*)	79,98	79,98	-	-
Körfez	100,00	100,00	100,00	100,00

(*) 2019 yılının Mayıs ayında kurularak faaliyetlerine başlamıştır.

Bağlı Ortaklıklar'a ait finansal durum tabloları ve gelir tabloları tam konsolidasyon yöntemi kullanılarak konsolide edilmiş olup, Şirket'in sahip olduğu payların kayıtlı iştirak değeri, ilgili özkaynak ile karşılıklı olarak netleştirilmiştir. Şirket ile Bağlı Ortaklıkları arasındaki işlemler ve bakiyeler konsolidasyon kapsamında karşılıklı olarak silinmektedir. Şirket'in sahip olduğu bağlı ortaklık hisselerinin kayıtlı değerleri ve bu hisselerden kaynaklanan temettüler, ilgili özkaynak ve kapsamlı gelir tablosu hesaplarından netleştirilmiştir.

- c) İş ortaklıkları, Grup'un müşterek kontrolüne sahip olduğu işletmelerdir. Müşterek kontrol, bir anlaşma üzerindeki kontrolün sözleşmeye dayalı olarak paylaşılmasıdır. Bu kontrol, ilgili faaliyetlere ilişkin kararların kontrolü paylaşan tarafların oy birliği ile mutabakatını gerektirdiği durumda vardır. Özkaynak yöntemine göre, iş ortaklıkları başlangıçta elde etme maliyeti ile muhasebeleştirilir. Edinme tarihinden sonra ise, yatırımcının yatırım yapılan işletmenin kar veya zararındaki payı yatırımın defter değeri artırılarak ya da azaltılarak kar veya zarar tablosuna yansıtılır.

TÜRKİYE PETROL RAFİNERİLERİ A.Ş.

30 EYLÜL 2019 TARİHİNDE SONA EREN DOKUZ AYLIK ARA DÖNEME AİT ÖZET KONSOLİDE FİNANSAL TABLOLARA AİT AÇIKLAYICI NOTLAR

(Tutarlar aksi belirtilmedikçe bin Türk Lirası ("TL") olarak gösterilmiştir.)

2. Konsolide finansal tabloların sunumuna ilişkin esaslar (Devamı)

2.1. Sunuma ilişkin temel esaslar (Devamı)

2.1.4 Konsolidasyon esasları (Devamı)

Aşağıdaki tabloda 30 Eylül 2019 ve 31 Aralık 2018 tarihleri itibarıyla özkaynaktan pay alma yöntemine göre muhasebeleştirilen iş ortaklıklarının oranları gösterilmiştir:

	30 Eylül 2019		31 Aralık 2018	
	Şirket tarafından sahip olunan doğrudan ve dolaylı oy hakkı (%)	Etkin ortaklık payı (%)	Şirket tarafından sahip olunan doğrudan ve dolaylı oy hakkı (%)	Etkin ortaklık payı (%)
Özkaynaktan pay alma yöntemi kullanılarak değerlenen iş ortaklıkları				
Opet	50,00	40,00	50,00	40,00
Opet International Limited (*)	50,00	40,00	50,00	40,00
Opet Trade B.V.(*)	50,00	40,00	50,00	40,00
Tasfiye halinde Opet Trade Singapore(*) (**)	50,00	40,00	50,00	40,00
Opet Market ve Akaryakıt İstasyon İşletmeciliği A.Ş. (*) (***)	50,00	40,00	-	-
THY Opet Havacılık Yakıtları A.Ş.(*)	25,00	20,00	25,00	20,00
Opet Fuchs Madeni Yağ San. ve Tic. A.Ş.(*)	25,00	20,00	25,00	20,00
Op Ay Akaryakıt Ticaret Ltd. Şti.(*)	25,00	20,00	25,00	20,00
Akdeniz Akaryakıt Depolama Nakliyat ve Tic. A.Ş.(*)	16,65	13,32	16,65	13,32
Nemrut Liman ve Boru İşl. Nak. İç ve Dış Tic. Ltd. Şti.(*)	12,50	10,00	12,50	10,00
Opet Aygaz Gayrimenkul A.Ş.(*)	25,00	20,00	25,00	20,00

(*) İlgili şirketler Opet'in finansal tablolarında konsolidasyon kapsamına alınmaktadır veya özkaynak yöntemi ile muhasebeleştirilmektedir.

(**) 15 Temmuz 2015 tarihinden itibaren faaliyetlerini durdurmuştur.

(***) Opet Market ve Akaryakıt İstasyon İşletmeciliği A.Ş. 2019 yılının Nisan ayında kurulmuştur.

d) Bağlı Ortaklıklar'ın net varlıklarında ve faaliyet sonuçlarında ana ortaklık dışı paya sahip hissedarların payları, konsolide finansal durum tablosu ve kapsamlı gelir tablosunda ana ortaklık dışı pay olarak gösterilmiştir.

2.2. Muhasebe politikalarında değişiklikler

Grup, 1 Ocak 2019 tarihinden itibaren geçerli olan yeni standart, değişiklik ve yorumlardan, "TFRS 16 Kiralamalar" standardının ilk kez uygulanmasından kaynaklanan muhasebe politikası değişikliklerini, ilgili standardın geçiş hükümlerine uygun olarak uygulamıştır.

Söz konusu standart kaynaklı muhasebe politikası değişiklikleri ve ilgili standartların ilk kez uygulanmasının etkileri aşağıdaki gibidir:

TFRS 16 "Kiralamalar" Standardı

Grup - kiracı olarak

Grup, bir sözleşmenin başlangıcında, sözleşmenin kiralama sözleşmesi olup olmadığını ya da kiralama işlemi içerip içermediğini değerlendirir. Sözleşmenin, bir bedel karşılığında tanımlanan bir varlığın kullanımını kontrol etme hakkını belirli bir süre için devretmesi durumunda bu sözleşme, bir kiralama sözleşmesidir ya da bir kiralama işlemi içermektedir.

TÜRKİYE PETROL RAFİNERİLERİ A.Ş.

30 EYLÜL 2019 TARİHİNDE SONA EREN DOKUZ AYLIK ARA DÖNEME AİT ÖZET KONSOLİDE FİNANSAL TABLOLARA AİT AÇIKLAYICI NOTLAR

(Tutarlar aksi belirtilmedikçe bin Türk Lirası ("TL") olarak gösterilmiştir.)

2. Konsolide finansal tabloların sunumuna ilişkin esaslar (Devamı)

2.2. Muhasebe politikalarında değişiklikler (Devamı)

Grup - kiracı olarak (Devamı)

Grup, bir sözleşmenin tanımlanan bir varlığın kullanımını kontrol etme hakkını belirli bir süre için devredip devretmediğini değerlendirirken aşağıdaki koşulları göz önünde bulundurur:

- Sözleşmenin tanımlanan bir varlık içermesi (bir varlığın sözleşmede açık veya zımni bir şekilde belirtilerek tanımlanması),
- Varlığın işlevsel bir bölümünün fiziksel olarak ayrı olması veya varlığın kapasitesinin tamamına yakını temsil etmesi (tedarikçinin kullanım süresi boyunca varlığı ikame etme yönünde aslı bir hakka sahip olması ve bundan ekonomik fayda sağlaması durumunda varlık tanımlanmış değildir),
- Grup'un tanımlanan varlığın kullanımından sağlanacak ekonomik yararların tamamına yakını elde etme hakkının olması,
- Grup'un tanımlanan varlığın kullanımını yönetme hakkının olması. Grup, varlığın kullanımını yönetme hakkına aşağıdaki durumlardan herhangi birinin varlığı halinde sahip olmaktadır:
 - a) Grup'un, kullanım süresi boyunca varlığın nasıl ve hangi amaçla kullanılacağını yönetme ve değiştirebilme hakkına sahip olması veya
 - b) Varlığın nasıl ve hangi amaçla kullanılacağına ilişkin kararların önceden belirlenmiş olması:
 - i. Grup'un, kullanım süresi boyunca varlığı işletme (veya varlığı kendi belirlediği şekilde işletmeleri için başkalarını yönlendirmesi) hakkına sahip olması ve tedarikçinin bu işletme talimatlarını değiştirme hakkının bulunmaması veya
 - ii. Grup'un, kullanım süresi boyunca varlığın nasıl ve ne amaçla kullanılacağını önceden belirleyecek şekilde varlığı (ya da varlığın belirli özelliklerini) tasarlamış olması.

Grup, yukarıda yer alan söz konusu değerlendirmeler sonrasında, kiralamanın fiilen başladığı tarihte finansal tablolarına bir kullanım hakkı varlığı ve bir kira yükümlülüğü yansıtır.

Kullanım hakkı varlığı

Grup, kiralamanın fiilen başladığı tarihte kullanım hakkı varlığını maliyeti üzerinden ölçer. Kullanım hakkı varlığının maliyeti aşağıdakileri içerir:

- a) kira yükümlülüğünün ilk ölçüm tutarı,
- b) kiralamanın fiilen başladığı tarihte veya öncesinde yapılan tüm kira ödemelerinden alınan tüm kiralama teşviklerinin düşülmesiyle elde edilen tutar,
- c) Grup tarafından katlanılan başlangıçtaki tüm doğrudan maliyetler ve
- d) dayanak varlığın, kiralamanın hüküm ve koşullarının gerektirdiği duruma getirilmesi için restore edilmesiyle ilgili olarak Grup tarafından katlanılan maliyetler (stok üretimi için katlanılan maliyetler hariç).

Grup maliyet yöntemini uygularken, kullanım hakkı varlığını:

- a) birikmiş amortisman ve birikmiş değer düşüklüğü zararları düşülmüş ve
- b) kira yükümlülüğünün yeniden ölçümüne göre düzeltilmiş maliyeti üzerinden ölçer.

Grup, kullanım hakkı varlığını amortisman tabi tutarken TMS 16 Maddi Duran Varlıklar Standardında yer alan amortisman hükümlerini uygular.

Kullanım hakkı varlığının değer düşüklüğüne uğramış olup olmadığını belirlemek ve belirlenen herhangi bir değer düşüklüğü zararını muhasebeleştirmek için TMS 36 Varlıklarda Değer Düşüklüğü Standardı uygulanır.

TÜRKİYE PETROL RAFİNERİLERİ A.Ş.

30 EYLÜL 2019 TARİHİNDE SONA EREN DOKUZ AYLIK ARA DÖNEME AİT ÖZET KONSOLİDE FİNANSAL TABLOLARA AİT AÇIKLAYICI NOTLAR

(Tutarlar aksi belirtilmedikçe bin Türk Lirası ("TL") olarak gösterilmiştir.)

2. Konsolide finansal tabloların sunumuna ilişkin esaslar (Devamı)

2.2. Muhasebe politikalarında değişiklikler (Devamı)

Kira yükümlülüğü

Kiralamanın fiilen başladığı tarihte, Grup kira yükümlülüğünü o tarihte gerçekleşmemiş olan kira ödemelerinin bugünkü değeri üzerinden ölçer. Kira ödemeleri, kiralamadaki zımnî faiz oranının kolaylıkla belirlenebilmesi durumunda, bu oran kullanılarak; zımnî faiz oranının kolaylıkla belirlenememesi durumunda ise kiracının alternatif borçlanma faiz oranı kullanılarak iskonto edilir.

Grup'un kira yükümlülüğünün ölçümüne dâhil olan ve kiralamanın fiilen başladığı tarihte gerçekleşmemiş olan kira ödemeleri aşağıdakilerden oluşur:

- Sabit ödemelerden her türlü kiralama teşvik alacaklarının düşülmesiyle elde edilen tutar,
- Bir endeks ya da orana bağlı olan, ilk ölçümü kiralamanın fiilen başladığı tarihte bir endeks veya oran kullanılarak yapılan kira ödemeleri,
- Kiralama süresinin kiracının kiralamayı sonlandırmak için bir opsiyon kullanacağını göstermesi durumunda, kiralamanın sonlandırılmasına ilişkin ceza ödemeleri.

Kiralamanın fiilen başladığı tarihten sonra Grup, kira yükümlülüğünü aşağıdaki şekilde ölçer:

- Defter değerini, kira yükümlülüğündeki faizi yansıtacak şekilde artırır,
- Defter değerini, yapılmış olan kira ödemelerini yansıtacak şekilde azaltır ve
- Defter değerini, varsa yeniden değerlendirmeleri ve yeniden yapılandırmaları yansıtacak şekilde yeniden ölçer. Grup, kira yükümlülüğünün yeniden ölçüm tutarını, kullanım hakkı varlığında düzeltme olarak finansal tablolarına yansıtır.

Uzatma ve erken sonlandırma opsiyonları

Kiralama yükümlülüğü, sözleşmelerdeki uzatma ve erken sonlandırma opsiyonları dikkate alınarak belirlenmektedir. Sözleşmelerde yer alan uzatma ve erken sonlandırma opsiyonlarının büyük kısmı Grup ve kiralayan tarafından müştereken uygulanabilir opsiyonlardan oluşmaktadır. Grup kiralama süresini, söz konusu uzatma ve erken sonlandırma opsiyonları ilgili sözleşmeye göre Grup'un inisiyatifindeyse ve opsiyonların kullanımı makul derecede kesinse kiralama süresine dâhil ederek belirlemektedir. Eğer şartlarda önemli bir değişiklik olursa yapılan değerlendirme Grup tarafından gözden geçirilmektedir.

Değişken kira ödemeleri

Grup'un kiralama sözleşmelerinin bir kısmından kaynaklanan kira ödemeleri değişken kira ödemelerinden oluşmaktadır. TFRS 16 standardı kapsamında yer almayan söz konusu değişken kira ödemeleri, ilgili dönemde gelir tablosuna kira gideri olarak kaydedilmektedir.

Kolaylaştırıcı uygulamalar

Kiralama süresi 12 ay ve daha kısa olan kısa vadeli kiralama sözleşmeleri ile Grup tarafından düşük değerli olarak belirlenen bilgi teknolojileri ekipman kiralamalarına (ağırlıklı olarak yazıcı, dizüstü bilgisayar, mobil telefon vb.) ilişkin sözleşmeler, TFRS 16 Kiralamalar Standardının tanıdığı istisna kapsamında değerlendirilmiş olup, bu sözleşmelere ilişkin ödemeler oluştukları dönemde gider olarak muhasebeleştirilmeye devam edilmektedir.

Grup - kiralayan olarak

Grup'un kiralayan olarak kiralamalarının tamamı faaliyet kiralamasıdır. Faaliyet kiralamalarında, kiralanan varlıklar, konsolide bilançoda yatırım amaçlı gayrimenkuller, maddi duran varlıklar veya diğer dönen varlıklar altında sınıflandırılır ve elde edilen kira gelirleri kiralama dönemi süresince, eşit tutarlarda konsolide gelir tablosuna yansıtılır. Kira gelirleri kira dönemi boyunca doğrusal yöntem ile konsolide gelir tablosuna yansıtılmaktadır.

TÜRKİYE PETROL RAFİNERİLERİ A.Ş.

30 EYLÜL 2019 TARİHİNDE SONA EREN DOKUZ AYLIK ARA DÖNEME AİT ÖZET KONSOLİDE FİNANSAL TABLOLARA AİT AÇIKLAYICI NOTLAR

(Tutarlar aksi belirtilmedikçe bin Türk Lirası ("TL") olarak gösterilmiştir.)

2. Konsolide finansal tabloların sunumuna ilişkin esaslar (Devamı)

2.2. Muhasebe politikalarında değişiklikler (Devamı)

TFRS 16 Kiralamalar Standardına ilk geçiş

Grup, TMS 17 "Kiralama İşlemleri" standardının yerini alan TFRS 16 "Kiralamalar" standardını, ilk uygulama tarihi olan 1 Ocak 2019 tarihi itibarıyla, standardın ilk defa uygulanmasının kümülatif etkisiyle geriye dönük olarak ("kümülatif etki yöntemi") konsolide finansal tablolarında muhasebeleştirilmiştir. Söz konusu yöntemin ilgili standartta tanımlanan basitleştirilmiş geçiş uygulaması kapsamında, finansal tabloların karşılaştırmalı bilgilerinde ve geçmiş yıllar karlarında yeniden düzenleme gerekmemektedir.

TFRS 16 "Kiralamalar" standardının ilk uygulaması kapsamında, 1 Ocak 2019 tarihinden önce TMS 17 "Kiralama İşlemleri" standardına uygun olarak faaliyet kiralaması olarak sınıflandırılan kiralama taahhütlerine ilişkin konsolide finansal tablolarda "kiralama yükümlülüğü" muhasebeleştirilmiştir. Söz konusu kira yükümlülüğü, geçiş tarihi itibarıyla gerçekleşmemiş kira ödemelerinin, Grup'un ilk uygulama tarihindeki alternatif borçlanma faiz oranı kullanılarak iskonto edilmiş bugünkü değeri üzerinden ölçülmüştür. Kullanım hakkı varlıkları ise, ilgili standartta yer alan basitleştirilmiş geçiş uygulaması kapsamında, kiralama yükümlülüklerine (peşin ödemesi yapılmış veya tahakkuk etmiş kira ödemelerinin tutarına göre düzeltilmiş) eşit bir tutar üzerinden muhasebeleştirilmiştir.

İlk uygulama tarihinden önce TMS 17 kapsamında takip edilen faaliyet kiralaması taahhütleri ile 1 Ocak 2019 itibarıyla TFRS 16 kapsamında konsolide finansal tablolarda muhasebeleştirilen kira yükümlülüklerinin mutabakatı aşağıdaki gibidir:

	1 Ocak 2019
TMS 17 kapsamında operasyonel kiralama taahhütleri	413.589
- Kısa vadeli kiralamalar (-)	(10.044)
- Düşük değerli kiralamalar (-)	(133)
- Hizmet alımı kapsamında değerlendirilen sözleşmeler (-)	(41.871)
- Sözleşme uzatma ve sonlandırma opsiyonlarına ilişkin düzeltmeler	20.188
TFRS 16 kapsamında toplam kiralama yükümlülüğü (iskonto edilmemiş)	381.729
TFRS 16 kapsamında toplam kiralama yükümlülüğü (alternatif borçlanma oranı ile iskonto edilmiş)	198.739
- Kısa vadeli kiralama yükümlülüğü	23.629
- Uzun vadeli kiralama yükümlülüğü	175.110

Grup'un 1 Ocak 2019 tarihi itibarıyla kullandığı alternatif borçlanma oranlarının ağırlıklı ortalaması TL için %20,80, Avro için %3,23'tür.

1 Ocak 2019 ve 30 Eylül 2019 tarihleri itibarıyla konsolide finansal tablolarda muhasebeleştirilen kullanım hakkı varlıklarının, varlık grupları bazında detayları aşağıdaki gibidir:

	30 Eylül 2019	1 Ocak 2019
Yeraltı ve yerüstü düzenlemeleri	79.084	122.143
Binalar	103.138	38.816
Makine ve teçhizat	1.469	2.543
Motorlu araçlar	26.948	35.237
Toplam kullanım hakkı varlıkları	210.639	198.739

TÜRKİYE PETROL RAFİNERİLERİ A.Ş.

30 EYLÜL 2019 TARİHİNDE SONA EREN DOKUZ AYLIK ARA DÖNEME AİT ÖZET KONSOLİDE FİNANSAL TABLOLARA AİT AÇIKLAYICI NOTLAR

(Tutarlar aksi belirtilmedikçe bin Türk Lirası ("TL") olarak gösterilmiştir.)

2. Konsolide finansal tabloların sunumuna ilişkin esaslar (Devamı)

2.2. Muhasebe politikalarında değişiklikler (Devamı)

Maddi Duran Varlıklar

Grup, 31 Mart 2019 tarihi itibarıyla TMS 16 Maddi Duran Varlıklar standardına uygun olarak aktifinde elde maliyeti ile 66.782 bin TL olarak yer alan tüm arazi ve arsalarını yeniden değerlemeye tabi tutmuş ve yeniden değerlendirme tutarı olan 7.139.764 bin TL dahil olarak gerçeğe uygun değerleriyle konsolide finansal tablolarda göstermiştir (Not 11). Maddi duran varlıklardaki arazi ve arsa dışında bulunan diğer kalemler, önceki yıllarla tutarlı olarak elde etme maliyetleri üzerinden, birikmiş amortisman ve mevcutsa kalıcı değer düşüklüğünün indirilmesi sonrasında oluşan değerleri ile konsolide finansal tablolara yansıtılmıştır.

Grup'a ait arazi ve arsaların gerçeğe uygun değerinin tespitinde "Emsal Karşılaştırma Yöntemi" kullanılmıştır.

Maddi duran varlıklarda, söz konusu yeniden değerlendirme sonucu meydana gelen artışlar, bilançoda özkaynaklar grubunda yer alan maddi duran varlık yeniden değerlendirme artışları (azalışları) hesabına ertelenmiş vergi etkisi netlendikten sonra kaydedilmektedir. Arazi ve arsalar ekonomik ömürleri sınırsız olarak kabul edildiği için amortismanına tabi tutulmamıştır.

Tüpraş arazi ve arsalarının değerlendirme çalışmaları SPK'ya akredite bir kuruluş olan Açık Kurumsal Gayrimenkul Değerleme ve Danışmanlık A.Ş. tarafından; özkaynaklardan payalma yöntemine göre konsolide edilen OPET ve bağlı ortaklıklarının arazi ve arsalarının değerlendirme çalışmaları SPK'ya akredite bir kuruluş olan TSKB Gayrimenkul Değerleme A.Ş. tarafından gerçekleştirilmiştir.

Raporlama tarihi itibarıyla gerçeğe uygun değer seviyesi				
	30 Eylül 2019	Seviye 1	Seviye 2	Seviye 3
Arsalar	7.139.764	-	7.139.764	-

2.2.1 Karşılaştırmalı bilgiler

Finansal durum ve performans trendlerinin tespitine imkan vermek üzere, Grup'un konsolide finansal tabloları önceki dönemle karşılaştırmalı hazırlanmaktadır.

Grup, 30 Eylül 2019 tarihi itibarıyla konsolide finansal durum tablosunu 31 Aralık 2018 tarihi itibarıyla hazırlanmış konsolide finansal durum tablosu ile 30 Eylül 2019 tarihinde sona eren ara döneme ait konsolide kapsamlı gelir tablosunu, nakit akış tablosunu ve özkaynak değişim tablosunu ise 30 Eylül 2018 tarihinde sona eren ara döneme ait konsolide finansal tablolar ile karşılaştırmalı olarak düzenlemiştir.

2.2.2 Netleştirme/Mahsup

Finansal varlık ve yükümlülükler, gerekli kanuni hak olması, söz konusu varlık ve yükümlülükleri net olarak değerlendirmeye niyet olması veya varlıkların elde edilmesi ile yükümlülüklerin yerine getirilmesinin eş zamanlı olduğu durumlarda net olarak gösterilirler.

2.3. Önemli muhasebe politikalarının özeti

30 Eylül 2019 tarihinde sona eren döneme ilişkin özet ara dönem konsolide finansal tablolar, TFRS'nin ara dönem finansal tabloların hazırlanmasına yönelik TMS 34 standardına uygun olarak hazırlanmıştır. Ayrıca, 30 Eylül 2019 tarihi itibarıyla özet ara dönem konsolide finansal tablolar, 1 Ocak 2019 tarihinden itibaren geçerli olan muhasebe politika değişiklikleri dışında 31 Aralık 2018 tarihinde sona eren yıla ait konsolide finansal tabloların hazırlanması sırasında uygulanan muhasebe politikalarıyla tutarlı olan muhasebe politikalarının uygulanması suretiyle hazırlanmıştır. Dolayısıyla, bu özet ara dönem konsolide finansal tablolar, 31 Aralık 2018 tarihinde sona eren yıla ait konsolide finansal tablolar ile birlikte değerlendirilmelidir.

TÜRKİYE PETROL RAFİNERİLERİ A.Ş.

30 EYLÜL 2019 TARİHİNDE SONA EREN DOKUZ AYLIK ARA DÖNEME AİT ÖZET KONSOLİDE FİNANSAL TABLOLARA AİT AÇIKLAYICI NOTLAR

(Tutarlar aksi belirtilmedikçe bin Türk Lirası ("TL") olarak gösterilmiştir.)

3. İşletme birleşmeleri

30 Eylül 2019 tarihinde sona eren ara dönem içerisinde gerçekleşen herhangi bir işletme birleşmesi yoktur.

4. Nakit ve nakit benzerleri

	30 Eylül 2019	31 Aralık 2018
Bankalar		
Gelir payı (bloke)	1.770.092	1.425.142
Vadeli mevduat	8.292.824	4.551.877
Vadesiz mevduat	2.767	1.203
Vadeli mevduat faiz tahakkukları	40.322	4.606
Toplam	10.106.005	5.982.828

Gelir payı (bloke)

Şirket tarafından, Petrol Piyasası Lisans Yönetmeliği'nde belirlendiği üzere, müşterilerden alınan gelir payı bankalarda tutulmakta ve Şirket kayıtlarında bloke mevduat olarak değerlendirilmektedir. Gelir payları 30 Eylül 2019 ve 31 Aralık 2018 tarihleri itibarıyla devlet iç borçlanma senetleri faiz oranları ile vadeli mevduat olarak ve gecelik faizli mevduat olarak değerlendirilmiştir (Not 14).

Vadeli mevduat ve diğer hazır değerler

30 Eylül 2019 ve 31 Aralık 2018 tarihleri itibarıyla vadeli mevduatların detayı aşağıdaki gibidir:

30 Eylül 2019

	Etkin faiz oranı (%)	1 aydan kısa	1 - 3 ay arası	Toplam
TL	16,15	4.672.689	1.644.581	6.317.270
ABD Doları	3,07	1.857.761	36.237	1.893.998
Avro	0,67	59.777	20.588	80.365
İngiliz Sterlini	1,00	1.191	-	1.191
Vadeli mevduat		6.591.418	1.701.406	8.292.824

31 Aralık 2018

	Etkin faiz oranı (%)	1 aydan kısa	1 - 3 ay arası	Toplam
TL	23,91	149.375	-	149.375
ABD Doları	4,68	2.635.014	107.196	2.742.210
Avro	2,71	1.653.547	6.631	1.660.178
İngiliz Sterlini	1,40	114	-	114
Vadeli mevduat		4.438.050	113.827	4.551.877

30 Eylül 2019 ve 30 Eylül 2018 tarihleri itibarıyla konsolide nakit akış tablosunda yer alan nakit ve nakit benzeri değerler aşağıdaki gibidir:

	30 Eylül 2019	30 Eylül 2018
Hazır değerler	10.106.005	9.957.795
Eksi: Bloke mevduatlar (Gelir payı)	(1.770.092)	(1.388.509)
Eksi: Vadeli mevduat faiz tahakkukları	(40.322)	(17.026)
Nakit ve nakit benzeri değerler	8.295.591	8.552.260

TÜRKİYE PETROL RAFİNERİLERİ A.Ş.

30 EYLÜL 2019 TARİHİNDE SONA EREN DOKUZ AYLIK ARA DÖNEME AİT ÖZET KONSOLİDE FİNANSAL TABLOLARA AİT AÇIKLAYICI NOTLAR

(Tutarlar aksi belirtilmedikçe bin Türk Lirası ("TL") olarak gösterilmiştir.)

5. Borçlanmalar

	30 Eylül 2019	31 Aralık 2018
Kısa vadeli borçlanmalar:		
Kısa vadeli banka kredileri	344.411	1.139.773
Kredi faiz tahakkukları	-	2.096
Toplam	344.411	1.141.869
Uzun vadeli borçlanmaların kısa vadeli kısımları:		
Uzun vadeli banka kredilerinin kısa vadeli taksitleri	3.147.455	2.780.773
Kiralama işlemlerinden borçlar	26.251	-
Kredi faiz tahakkukları	239.844	156.611
Tahvil faiz tahakkukları	102.164	34.145
Toplam	3.515.714	2.971.529
Uzun vadeli borçlanmalar:		
Uzun vadeli banka kredileri	10.193.064	10.148.979
Çıkarılmış tahviller	4.611.370	3.682.630
Kiralama işlemlerinden borçlar	185.624	-
Kredi faiz tahakkukları	-	4.533
Toplam	14.990.058	13.836.142
Toplam borçlanmalar	18.850.183	17.949.540

Tüpraş, 8 Şubat 2019 tarihinde, 400 milyon TL nominal değerde, 728 gün vadeli, 3 ayda bir kupon ödemeli ve vade sonunda anapara ve kupon ödemeli, 3MTRLIBOR referans oran üzerine 75 bps ek getirili tahvil ihraç etmiştir.

Tüpraş, 25 Ocak 2019 tarihinde, 250 milyon TL nominal değerde, 728 gün vadeli, 3 ayda bir kupon ödemeli ve vade sonunda anapara ve kupon ödemeli, 3MTRLIBOR referans oran üzerine 75 bps ek getirili tahvil ihraç etmiştir.

Tüpraş, 12 Ekim 2017 tarihinde Londra Borsasına kote, 700 milyon ABD Doları nominal değerde, 7 yıl vadeli, 6 ayda bir kupon ödemeli ve vade sonunda anapara ve kupon ödemeli, yıllık %4,5 faiz oranlı tahvil ihraç etmiştir.

Tüpraş, işletme sermayesi ihtiyaçlarının karşılanması ve borçlanma vadelerinin ağırlıklı ortalamasının uzatılmasını teminen, uzun vadeli dış finansman sağlanması amacıyla HSBC (Koordinatör), ING (Kredi Temsilcisi), The Bank of Tokyo-Mitsubishi UFJ, Ltd., Citibank N.A., Intesa Sanpaolo ve JPMorgan Chase Bank, N.A., London Branch'tan oluşan bankalar topluluğu ile kredi sözleşmesi imzalamıştır. Bu sözleşmelere istinaden 29 Mart 2016 tarihinde 261,5 milyon Avro ve 157,5 milyon ABD Doları tutarlarında kredi kullanılmıştır. Krediler 6 ayda bir faiz ödemeli, ilk 3 yıl geri ödemesiz ve toplam 5 yıl vadeli.

Tüpraş 2011 yılında, Fuel Oil Dönüşüm Projesi Yatırımının finansmanı için 3 ayrı kredi anlaşması imzalamış olup, bu anlaşmalara istinaden 2011-2015 yılları arasında kredi sigorta ödemeleri ve yatırım harcamaları için toplam 1.998 milyon ABD Doları tutarında kredi kullanmıştır. Finansman paketi kapsamında İspanyol İhracat Kredi Kuruluşu (CESCE) ve İtalyan İhracat Kredi Kuruluşu (SACE) tarafından sigorta edilen krediler ilk 4 yıl anapara ve faiz geri ödemesiz, toplam 12 yıl vadeli, üçüncü kredi anlaşması ise ilk 4 yıl anapara geri ödemesiz, toplam 7 yıl vadeli. Bu kredilerin geri ödemeleri 2015 yılında başlamış olup 30 Eylül 2019 tarihi itibarıyla kredilerin toplam tutarı 861 milyon ABD Dolarıdır (31 Aralık 2018 - 954 milyon ABD Doları).

TÜRKİYE PETROL RAFİNERİLERİ A.Ş.

30 EYLÜL 2019 TARİHİNDE SONA EREN DOKUZ AYLIK ARA DÖNEME AİT ÖZET KONSOLİDE FİNANSAL TABLOLARA AİT AÇIKLAYICI NOTLAR

(Tutarlar aksi belirtilmedikçe bin Türk Lirası ("TL") olarak gösterilmiştir.)

5. Borçlanmalar (Devamı)

30 Eylül 2019 ve 31 Aralık 2018 tarihleri itibarıyla kısa ve uzun vadeli borçlanmaların para birimi ve etkin faiz oranı bilgileri aşağıdaki gibidir:

			30 Eylül 2019
	Etkin faiz oranı (%)	Orijinal bakiyeler	Bin TL
Kısa vadeli borçlanmalar:			
ABD doları krediler	3,32	22.000.000	124.500
TL krediler (*)	-	219.911.230	219.911
Faiz tahakkukları			-
Toplam kısa vadeli borçlanmalar			344.411
Uzun vadeli borçlanmaların kısa vadeli kısımları:			
ABD doları krediler	4,34	322.250.162	1.823.646
Avro krediler	2,02	113.364.742	701.002
TL krediler	18,07	622.807.473	622.807
GBP kiralama borçları	4,16	218.949	1.595
Avro kiralama borçları	3,24	969.441	6.351
TL kiralama borçları	20,05	18.304.646	18.305
			3.173.706
Faiz tahakkukları			342.008
Toplam uzun vadeli borçlanmaların kısa vadeli kısımları			3.515.714
Uzun vadeli borçlanmalar:			
ABD doları krediler	4,45	1.009.818.072	5.714.662
ABD doları tahviller	4,55	700.000.000	3.961.370
Avro krediler	2,15	63.325.121	391.577
TL krediler	21,43	4.086.825.397	4.086.825
TL tahviller	26,41	650.000.000	650.000
GBP kiralama borçları	4,16	974.497	7.100
Avro kiralama borçları	3,24	7.170.714	46.973
TL kiralama borçları	22,35	129.831.488	131.551
			14.990.058
Faiz tahakkukları			-
Toplam uzun vadeli borçlanmalar			14.990.058

(*) 30 Eylül 2019 tarihi itibarıyla, ÖTV, Gümkart ve SGK borçlarının ödenmesinde bankalar tarafından Şirket'e 219.911 bin TL tutarında faizsiz kredi sağlanmıştır (31 Aralık 2018 - 245.028 bin TL).

TÜRKİYE PETROL RAFİNERİLERİ A.Ş.

30 EYLÜL 2019 TARİHİNDE SONA EREN DOKUZ AYLIK ARA DÖNEME AİT ÖZET KONSOLİDE FİNANSAL TABLOLARA AİT AÇIKLAYICI NOTLAR

(Tutarlar aksi belirtilmedikçe bin Türk Lirası ("TL") olarak gösterilmiştir.)

5. Borçlanmalar (Devamı)

			31 Aralık 2018
	Etkin faiz oranı (%)	Orijinal bakiyeler	Bin TL
Kısa vadeli borçlanmalar:			
ABD Doları krediler	3,83	160.000.000	841.745
TL krediler	24,25	298.027.981	298.028
Faiz tahakkukları			2.096
Toplam kısa vadeli borçlanmalar			1.141.869
Uzun vadeli borçlanmaların kısa vadeli kısımları:			
ABD Doları krediler	4,34	303.932.787	1.598.959
Avro krediler	2,07	117.138.055	706.108
TL krediler	18,80	475.705.563	475.706
			2.780.773
Faiz tahakkukları			190.756
Toplam uzun vadeli borçlanmaların kısa vadeli kısımları			2.971.529
Uzun vadeli borçlanmalar:			
ABD Doları krediler	4,36	1.194.244.687	6.282.802
ABD Doları tahviller	4,55	700.000.000	3.682.630
Avro krediler	2,05	174.435.583	1.051.498
TL krediler	24,11	2.814.678.778	2.814.679
			13.831.609
Faiz tahakkukları			4.533
Toplam uzun vadeli borçlanmalar			13.836.142

30 Eylül 2019 ve 31 Aralık 2018 tarihleri itibarıyla uzun vadeli borçlanmaların vade analizi aşağıdaki gibidir:

	30 Eylül 2019	31 Aralık 2018
1-2 yıl arası	6.827.477	4.188.207
2-3 yıl arası	1.529.075	2.860.518
3-4 yıl arası	1.481.884	1.349.307
4-5 yıl arası	949.401	1.347.878
5 yıl ve üzeri	4.202.221	4.090.232
Toplam	14.990.058	13.836.142

TÜRKİYE PETROL RAFİNERİLERİ A.Ş.

30 EYLÜL 2019 TARİHİNDE SONA EREN DOKUZ AYLIK ARA DÖNEME AİT ÖZET KONSOLİDE FİNANSAL TABLOLARA AİT AÇIKLAYICI NOTLAR

(Tutarlar aksi belirtilmedikçe bin Türk Lirası ("TL") olarak gösterilmiştir.)

5. Borçlanmalar (Devamı)

30 Eylül 2019 ve 30 Eylül 2018 tarihleri itibarıyla borçlanmaların hareketi aşağıdaki gibidir:

	2019	2018
1 Ocak	17.949.540	15.050.984
Alınan yeni finansal borçlar	39.137.343	29.690.145
Anapara ödemeleri	(39.655.310)	(32.194.993)
Kira sözleşmelerinden kaynaklanan artışlar	234.891	-
Kira sözleşmelerinden kaynaklanan borç ödemelerine ilişkin nakit çıkışları	(24.191)	-
Faiz tahakkukları değişimi	144.623	162.948
Kur farkları değişimi	1.063.287	6.912.621
30 Eylül	18.850.183	19.621.705

6. Ticari alacaklar ve borçlar

Kısa vadeli ticari alacaklar:

	30 Eylül 2019	31 Aralık 2018
Ticari alacaklar	4.920.752	4.327.765
İlişkili taraflardan ticari alacaklar (Not 28)	1.164.442	1.132.117
Şüpheli ticari alacaklar	5.374	4.740
Diğer ticari alacaklar	31	21
Eksi: Vadeli satışlardan kaynaklanan ertelenen finansman geliri	(21.848)	(31.165)
Eksi: Şüpheli ticari alacak karşılığı	(5.374)	(4.740)
Toplam kısa vadeli ticari alacaklar (net)	6.063.377	5.428.738

Tüpraş, yurtiçi alacaklarını devlet iç borçlanma senetleri faiz oranlarını kullanarak, yurtdışı alacaklarını aylık libor oranlarını kullanarak iskonto etmektedir.

Tüpraş, 30 Eylül 2019 tarihi itibarıyla gayri kabili rücu faktoring kapsamında faktoring şirketlerinden tahsil etmiş olduğu 2.129.000 bin TL'yi (31 Aralık 2018 - 2.332.000 bin TL) ticari alaklardan düşmüştür.

Şüpheli ticari alacak karşılığının 30 Eylül 2019 ve 2018 tarihlerinde sona eren ara dönemler içindeki hareketleri aşağıdaki gibidir:

	2019	2018
1 Ocak	4.740	3.184
Dönem içerisindeki artış	717	1.799
Dönem içerisindeki tahsilatlar	(83)	(383)
30 Eylül	5.374	4.600

Kısa vadeli ticari borçlar:

	30 Eylül 2019	31 Aralık 2018
Ticari borçlar	17.690.210	7.425.166
İlişkili taraflara ticari borçlar (Not 28)	172.497	77.096
Eksi: Vadeli alışlardan kaynaklanan ertelenen finansman gideri	(29.117)	(6.121)
Toplam kısa vadeli ticari borçlar (net)	17.833.590	7.496.141

Tüpraş, kısa vadeli ticari borçlarını aylık libor oranlarını kullanarak iskonto etmektedir.

TÜRKİYE PETROL RAFİNERİLERİ A.Ş.

30 EYLÜL 2019 TARİHİNDE SONA EREN DOKUZ AYLIK ARA DÖNEME AİT ÖZET KONSOLİDE FİNANSAL TABLOLARA AİT AÇIKLAYICI NOTLAR

(Tutarlar aksi belirtilmedikçe bin Türk Lirası ("TL") olarak gösterilmiştir.)

7. Diğer alacaklar ve borçlar

Kısa vadeli diğer alacaklar:

	30 Eylül 2019	31 Aralık 2018
Sigorta tazminat alacakları	44.645	8.151
Personelden alacaklar	14.814	12.809
Verilen depozito ve teminatlar	5.316	8.088
Şüpheli diğer alacaklar	324	324
Eksi: Şüpheli diğer alacaklar karşılığı	(324)	(324)
Toplam	64.775	29.048

8. Stoklar

	30 Eylül 2019	31 Aralık 2018
İlk madde ve malzeme	1.137.424	1.117.820
Yarı mamuller	1.871.569	1.799.367
Mamuller	2.164.124	2.122.910
Ticari mallar	28.420	76.043
Yoldaki mallar	4.249.814	1.705.496
Diğer stoklar	37.359	30.964
	9.488.710	6.852.600
Stok değer düşüklüğü karşılığı	-	(87.855)
Toplam	9.488.710	6.764.745

Stok değer düşüklüğü karşılığının 30 Eylül 2019 ve 2018 tarihlerinde sona eren dönemler içindeki hareketleri aşağıdaki gibidir:

	2019	2018
1 Ocak	87.855	1.246
Dönem içerisindeki artışlar	-	2.954
Dönem içerisindeki iptaller	(87.855)	(1.246)
30 Eylül	-	2.954

TÜRKİYE PETROL RAFİNERİLERİ A.Ş.

30 EYLÜL 2019 TARİHİNDE SONA EREN DOKUZ AYLIK ARA DÖNEME AİT ÖZET KONSOLİDE FİNANSAL TABLOLARA AİT AÇIKLAYICI NOTLAR

(Tutarlar aksi belirtilmedikçe bin Türk Lirası ("TL") olarak gösterilmiştir.)

9. Özkaynak yöntemiyle değerlendirilen yatırımlar

	30 Eylül 2019		31 Aralık 2018	
	İştirak oranı (%)	Tutar	İştirak oranı (%)	Tutar
OPET Petrolcülük A.Ş.	40,00	1.368.310	40,00	1.266.334
		1.368.310		1.266.334

28 Aralık 2006 tarihinde Opet hisselerinin satın alımından doğan 189.073 bin TL'lik şerefiye tutarı mali tablolarda özkaynak yöntemiyle değerlendirilen yatırımların üzerine sınıflandırılmıştır.

30 Eylül 2019 ve 2018 tarihleri itibarıyla özkaynak yöntemiyle değerlendirilen yatırımlardaki değişimler aşağıdaki gibidir:

	2019	2018
1 Ocak	1.266.334	1.134.364
Özkaynak yöntemiyle değerlendirilen yatırımların;		
Mali yıl karlarındaki pay	172.084	191.202
Dağıttığı temettü	(96.000)	(120.000)
Maddi duran varlık yeniden değerlendirme artışları	20.831	-
Yabancı para çevrim farkları	5.061	29.092
30 Eylül	1.368.310	1.234.658

Özkaynak yöntemiyle değerlendirilen yatırımların özet mali tabloları (etkin ortaklık payı öncesi) aşağıdaki gibidir:

	30 Eylül 2019	31 Aralık 2018
Dönen varlıklar	5.816.726	4.948.159
Duran varlıklar	3.409.010	2.963.133
Toplam varlıklar	9.225.736	7.911.292
Kısa vadeli yükümlülükler	4.052.080	3.282.386
Uzun vadeli yükümlülükler	2.225.564	1.935.753
Özkaynaklar	2.948.092	2.693.153
Toplam kaynaklar	9.225.736	7.911.292

	1 Ocak - 30 Eylül 2019	1 Temmuz - 30 Eylül 2019	1 Ocak - 30 Eylül 2018	1 Temmuz - 30 Eylül 2018
Satış gelirleri (net)	34.327.719	13.003.895	31.920.969	12.855.598
Brüt kar	1.450.092	508.775	1.514.478	549.443
Faaliyet karı	721.513	262.252	878.849	332.753
Net dönem karı	430.209	155.839	478.004	116.361

10. Yatırım amaçlı gayrimenkuller

Yatırım amaçlı gayrimenkuller 31 Mart 2019 tarihi itibarıyla kira geliri elde etme amacı taşımaması nedeniyle arazi ve arsalar üzerine sınıflandırılmış ve arazi ve arsalar ile birlikte yeniden değerlemeye tabi tutulmuştur (31 Aralık 2018 - 4.621 bin TL). Yatırım amaçlı arsaların yapılan değerlendirme çalışmaları kapsamında 31 Aralık 2018 tarihi itibarıyla değeri 156.767 bin TL olarak tespit edilmiştir.

TÜRKİYE PETROL RAFİNERİLERİ A.Ş.

30 EYLÜL 2019 TARİHİNDE SONA EREN DOKUZ AYLIK ARA DÖNEME AİT ÖZET KONSOLİDE FİNANSAL TABLOLARA AİT AÇIKLAYICI NOTLAR

(Tutarlar aksi belirtilmedikçe bin Türk Lirası ("TL") olarak gösterilmiştir.)

11. Maddi duran varlıklar

30 Eylül 2019 ve 2018 tarihleri itibarıyla maddi duran varlıklar ve ilgili amortisman giderlerinde gerçekleşen hareketler aşağıdaki gibidir:

	1 Ocak 2019	Yeniden Değerleme Artışları	Yabancı Para Çevrim Farkı	İlaveler	Transferler	Çıkışlar	30 Eylül 2019
Maliyet:							
Arazi ve arsalar	62.161	7.139.764	-	-	4.621	-	7.206.546
Yeraltı ve yerüstü düzenleri	3.721.772	-	-	-	11.162	(176)	3.732.758
Binalar	789.073	-	-	-	799	(17)	789.855
Makine, tesis ve cihazlar	12.657.231	-	752	159	(49.053)	(334)	12.608.755
Taşıt araçları	1.249.363	-	-	530.976	7.947	(1)	1.788.285
Döşeme ve demirbaşlar	128.559	-	-	2.843	(14.912)	(2.253)	114.237
Yapılmakta olan yatırımlar	339.919	-	-	495.563	44.057	-	879.539
Özel maliyetler	1.070	-	-	2.916	-	-	3.986
Diğer maddi duran varlıklar	4.057	-	-	23	-	(1.276)	2.804
	18.953.205	7.139.764	752	1.032.480	4.621	(4.057)	27.126.765
Birikmiş amortisman:							
Yeraltı ve yerüstü düzenleri	(1.456.256)	-	-	(115.400)	(2.230)	176	(1.573.710)
Binalar	(210.688)	-	-	(12.845)	(8)	14	(223.527)
Makine, tesis ve cihazlar	(4.611.075)	-	(3)	(299.631)	(13.462)	323	(4.923.848)
Taşıt araçları	(252.335)	-	-	(42.131)	-	-	(294.466)
Döşeme ve demirbaşlar	(81.852)	-	-	(10.769)	15.700	2.084	(74.837)
Özel maliyetler	(44)	-	-	(598)	-	-	(642)
Diğer maddi duran varlıklar	(1.788)	-	-	(299)	-	150	(1.937)
	(6.614.038)	-	(3)	(481.673)	-	2.747	(7.092.967)
Net defter değeri	12.339.167						20.033.798

	1 Ocak 2018	İlaveler	Transferler	Çıkışlar	30 Eylül 2018
Maliyet:					
Arazi ve arsalar	48.814	-	17.700	-	66.514
Yeraltı ve yerüstü düzenleri	3.645.079	-	13.055	(13)	3.658.121
Binalar	771.147	-	365	-	771.512
Makine, tesis ve cihazlar	12.001.323	77	60.601	(13.957)	12.048.044
Taşıt araçları	1.221.669	7.294	14.564	(371)	1.243.156
Döşeme ve demirbaşlar	134.130	1.783	(14.867)	(1.250)	119.796
Yapılmakta olan yatırımlar	500.802	427.380	(101.010)	-	827.172
Özel maliyetler	-	-	400	-	400
Diğer maddi duran varlıklar	2.614	112	-	-	2.726
	18.325.578	436.646	(9.192)	(15.591)	18.737.441
Birikmiş amortisman:					
Yeraltı ve yerüstü düzenleri	(1.304.166)	(113.997)	-	14	(1.418.149)
Binalar	(193.944)	(12.580)	-	-	(206.524)
Makine, tesis ve cihazlar	(4.235.088)	(287.016)	-	6.643	(4.515.461)
Taşıt araçları	(206.631)	(37.369)	-	192	(243.808)
Döşeme ve demirbaşlar	(80.869)	1.225	-	1.174	(78.470)
Özel maliyetler	-	(13)	-	-	(13)
Diğer maddi duran varlıklar	(1.443)	(212)	-	-	(1.655)
	(6.022.141)	(449.962)	-	8.023	(6.464.080)
Net defter değeri	12.303.437				12.273.361

30 Eylül 2019 tarihinde sona eren ara döneme ait kapsamlı konsolide gelir tablosunda maddi duran varlıklarla ilgili 481.673 bin TL'lik (30 Eylül 2018 – 449.962 bin TL) amortisman giderinin 460.689 bin TL'lik (30 Eylül 2018 – 426.162 bin TL) kısmı satılan malın maliyetinde, 6 bin TL'lik (30 Eylül 2018 – 3 bin TL) kısmı pazarlama giderlerinde, 20.978 bin TL'lik (30 Eylül 2018 – 23.797 bin TL) kısmı genel yönetim giderlerinde yer almaktadır.

30 Eylül 2019 tarihinde sona eren ara döneme ait kapsamlı konsolide gelir tablosunda kullanım hakkı varlıkları ile ilgili genel yönetim giderleri altında yer alan amortisman gideri 24.252 bin TL'dir (30 Eylül 2018 - Yoktur).

30 Eylül 2019 tarihi itibarıyla maddi duran varlıklar üzerinde herhangi bir ipotek bulunmamaktadır (30 Eylül 2018 - Yoktur).

Şirket 31 Mart 2019 tarihi itibarıyla arazi ve arsalarını gerçeğe uygun değerinden tutmaya karar vermiştir. Buna ilişkin açıklamalara dipnot 2.2'de yer verilmiştir.

TÜRKİYE PETROL RAFİNERİLERİ A.Ş.

30 EYLÜL 2019 TARİHİNDE SONA EREN DOKUZ AYLIK ARA DÖNEME AİT ÖZET KONSOLİDE FİNANSAL TABLOLARA AİT AÇIKLAYICI NOTLAR

(Tutarlar aksi belirtilmedikçe bin Türk Lirası ("TL") olarak gösterilmiştir.)

12. Maddi olmayan duran varlıklar

Diğer maddi olmayan duran varlıklar:

30 Eylül 2019 ve 2018 tarihleri itibarıyla diğer maddi olmayan duran varlıklar ve ilgili itfa paylarında gerçekleşen hareketler aşağıdaki gibidir:

	1 Ocak 2019	İlaveler	Transferler	Çıkışlar	30 Eylül 2019
Maliyet:					
Haklar ve yazılımlar	91.242	3.042	-	-	94.284
Geliştirme giderleri	85.407	1.380	-	-	86.787
	176.649	4.422	-	-	181.071
Birikmiş itfa payları:					
Haklar ve yazılımlar	(54.295)	(9.929)	-	-	(64.224)
Geliştirme giderleri	(64.169)	(6.936)	-	-	(71.105)
	(118.464)	(16.865)	-	-	(135.329)
Net defter değeri	58.185				45.742

	1 Ocak 2018	İlaveler	Transferler	Çıkışlar	30 Eylül 2018
Maliyet:					
Haklar ve yazılımlar	81.464	118	4.491	-	86.073
Geliştirme giderleri	80.039	-	4.701	-	84.740
	161.503	118	9.192	-	170.813
Birikmiş itfa payları:					
Haklar ve yazılımlar	(43.060)	(8.005)	-	-	(51.065)
Geliştirme giderleri	(53.256)	(8.217)	-	-	(61.473)
	(96.316)	(16.222)	-	-	(112.538)
Net defter değeri	65.187				58.275

30 Eylül 2019 tarihinde sona eren ara döneme ait kapsamlı konsolide gelir tablosunda 16.865 TL'lik (30 Eylül 2018 - 16.222 bin TL) itfa payı giderinin tamamı genel yönetim giderlerinde yer almaktadır.

13. Peşin ödenmiş giderler

Kısa vadeli peşin ödenmiş giderler:

	30 Eylül 2019	31 Aralık 2018
Peşin ödenen sigorta ve diğer giderler	128.545	81.320
Verilen sipariş avansları	102.491	27.369
Toplam	231.036	108.689

Uzun vadeli peşin ödenmiş giderler:

	30 Eylül 2019	31 Aralık 2018
İlişkili taraflara verilen sabit kıymet avansları (Not 28)	201.041	252.101
İlişkili olmayan taraflara verilen sabit kıymet avansları	146.403	124.885
Peşin ödenen diğer giderler	1.680	1.014
Toplam	349.124	378.000

TÜRKİYE PETROL RAFİNERİLERİ A.Ş.

30 EYLÜL 2019 TARİHİNDE SONA EREN DOKUZ AYLIK ARA DÖNEME AİT ÖZET KONSOLİDE FİNANSAL TABLOLARA AİT AÇIKLAYICI NOTLAR

(Tutarlar aksi belirtilmedikçe bin Türk Lirası ("TL") olarak gösterilmiştir.)

14. Diğer varlık ve yükümlülükler

Diğer dönen varlıklar:

	30 Eylül 2019	31 Aralık 2018
Tecil edilen Katma Değer Vergisi ("KDV")	1.681.937	843.703
İade alınacak KDV	603.391	622.111
Tecil edilen Özel Tüketim Vergisi ("ÖTV")	137.750	67.912
Yedek parça ve malzeme stokları	87.100	67.081
Mahsup edilecek vergi ve fonlar	67.933	57.120
Devreden KDV	35.121	2.579
Gelir tahakkukları	21.436	16.141
Vadeli mal alım-satım işlemleri gelir tahakkuku	-	761.184
Diğer çeşitli dönen varlıklar	7.070	34.794
Toplam	2.641.738	2.472.625

31 Aralık 2018 tarihi itibarıyla vadeli mal-alım satım işlemleri gelir tahakkukları Tüpraş'ın fiyat riskine maruz kalan stokları için yapılan swap işlemleri ile sıfır maliyetli koridor işlemleri gelir tahakkuklarından oluşmaktadır. Toplam 5.625 bin varil ham petrol stokları için yapılmış swap işlemlerinin ağırlıklı ortalama sabit fiyatı 71,43 ABD Doları/varil'dir. Toplam 5.625 bin varil ham petrol stokları için yapılmış sıfır maliyetli koridor işlemlerinin ağırlıklı ortalama alım fiyatı 69,37 ABD Doları/varil, ağırlıklı ortalama satım fiyatı 74,21 ABD Doları/varil'dir. 31 Aralık 2018 tarihinde sona eren mal alım-satım işlemlerinin ilgili gelir tahakkukları satılan malın maliyeti hesabında muhasebeleştirilmiş olup 8 Ocak 2019 tarihi itibarıyla tahsil edilmiştir.

Diğer duran varlıklar:

	30 Eylül 2019	31 Aralık 2018
Yedek parça ve malzeme stokları	1.481.818	1.284.892
Diğer	10.284	7.925
Toplam	1.492.102	1.292.817

Diğer kısa vadeli yükümlülükler:

	30 Eylül 2019	31 Aralık 2018
Ödenecek ÖTV	1.328.962	1.254.611
Gelir payı	1.776.126	1.430.111
Tecil edilen KDV	1.682.031	843.703
Tecil edilen ÖTV	137.750	67.912
Ödenecek vergi ve yükümlülükler	33.368	66.127
Ödenecek KDV	2.488	11.873
Diğer	91.360	78.840
Toplam	5.052.085	3.753.177

Tecil edilen ÖTV ve KDV, ihrac kayıtlı satışların ÖTV ve KDV tutarından oluşmaktadır ve aynı zamanda varlıklarda "Diğer Dönen Varlıklar" içerisinde ve yükümlülüklerde "Diğer Kısa Vadeli Yükümlülükler" içerisinde yer almaktadır. Söz konusu satışların ihracat işlemlerinin gerçekleştiği belgelendiğinde, tecil edilen bu vergiler vergi dairesi tarafından terkin edilerek "Diğer Dönen Varlıklar" da yer alan ÖTV ve KDV tutarları, "Diğer Kısa Vadeli Yükümlülükler" ile karşılıklı olarak mahsuplaştırılmaktadır.

Petrol Piyasası Kanunu gereğince, rafinericilerin ulusal stok bulundurma yükümlülüğü kapsamındaki sorumluluğu nedeniyle oluşabilecek kaynak ihtiyacı, finansman giderleri ve bu mahiyetteki stokların depolama ve idame maliyeti, tüketici fiyatlarına ilave edilen, T.C. Enerji Piyasası Düzenleme Kurulu ("EPDK") tarafından azami 10 ABD Dolar/ ton'a kadar belirlenecek olan ve değerlendirilmesi EPDK tasarrufunda olan gelir payı ile karşılanır. Rafinericilerin haricinde petrol ürünlerinin ithalatı durumunda ise bu gelir payı rafinericiye ithalatçı tarafından ödenir.

TÜRKİYE PETROL RAFİNERİLERİ A.Ş.

30 EYLÜL 2019 TARİHİNDE SONA EREN DOKUZ AYLIK ARA DÖNEME AİT ÖZET KONSOLİDE FİNANSAL TABLOLARA AİT AÇIKLAYICI NOTLAR

(Tutarlar aksi belirtilmedikçe bin Türk Lirası ("TL") olarak gösterilmiştir.)

14. Diğer varlık ve yükümlülükler (Devamı)

Grup, bu konuyu düzenleyen Petrol Piyasası Lisans Yönetmeliği'nin ilgili maddesinin yürürlüğe girdiği tarih olan 1 Ocak 2005'ten itibaren akaryakıt satışları ve rafinerilerin dışındaki kuruluşların yaptığı akaryakıt ithalatı üzerinden gelir payı toplamaktadır.

Grup, akaryakıt üzerinden toplanan gelir payına ek olarak Sıvılaştırılmış Petrol Gazları (LPG) Piyasası Yönetmeliği gereğince 16 Eylül 2005 tarihinden itibaren LPG için de gelir payı toplamaya başlamıştır.

Petrol Piyasası Kanunu uyarınca oluşturulan Ulusal Petrol Stoku Komisyonu, toplanan gelir paylarının banka hesabında bloke edilerek muhasebesinin Tüpraş Genel Müdürlüğü tarafından yürütülmesi ve hesapta biriken tutarın devlet iç borçlanma senetleri faiz oranları ile vadeli mevduat olarak ve gecelik faizli mevduat olarak değerlendirilmesi kararını almıştır.

Bu kararlara istinaden 30 Eylül 2019 tarihi itibarıyla hesaplanan 1.776.126 bin TL (31 Aralık 2018 - 1.430.111 bin TL) tutarında gelir payları kapsamlı gelir tablosu ile ilişkilendirilmeksizin "Diğer Kısa Vadeli Yükümlülükler" içerisinde muhasebeleştirilmektedir. Hesaplanan Gelir Payı'na ilişkin olarak bankalarda bloke devlet iç borçlanma faiz oranları ile vadeli mevduat ve gecelik faizli mevduat olarak değerlendirilen 1.770.092 bin TL'lik tutar, "Nakit ve Nakit Benzerleri" içerisinde "Gelir payı (bloke)" olarak sınıflandırılmaktadır (31 Aralık 2018 - 1.425.142 bin TL) (Not 4).

15. Karşılıklar

Çalışanlara sağlanan faydalara ilişkin karşılıklar:

Çalışanlara sağlanan faydalara ilişkin kısa vadeli karşılıklar:

	30 Eylül 2019	31 Aralık 2018
Personel prim tahakkukları	72.648	5.342
Kıdeme teşvik primi karşılığı	5.544	3.521
Toplam	78.192	8.863

Çalışanlara sağlanan faydalara ilişkin uzun vadeli karşılıklar:

	30 Eylül 2019	31 Aralık 2018
Kıdem tazminatı karşılığı	196.571	186.525
Kullanılmamış izin günleri karşılığı	67.019	59.787
Kıdeme teşvik primi karşılığı	14.575	11.080
Toplam	278.165	257.392

Kıdeme teşvik primi karşılığı:

Grup'un belli bir kıdemin üzerindeki çalışanlarına "Kıdeme Teşvik Primi" adı altında sağladığı bir fayda bulunmaktadır.

Kıdeme Teşvik Primi, çalışanların işlerine ve işyerlerine bağlılıklarını teşvik etmek amacıyla saat ücretli çalışanlardan 5 yıllık kıdeme ulaşanlara 45 günlük, 10 yıllık kıdeme ulaşanlara 55 günlük, 15 yıllık kıdeme ulaşanlara 70 günlük, 20 yıllık kıdeme ulaşanlara 80 günlük, 25 yıllık kıdeme ulaşanlara 90 günlük ve 30 yıllık kıdeme ulaşanlara 100 günlük çıplak ücretleri tutarında, her kıdem kademesi için bir defaya mahsus olmak üzere kıdemlerini doldurdukları ayın ücretleriyle birlikte ödenir.

TÜRKİYE PETROL RAFİNERİLERİ A.Ş.

30 EYLÜL 2019 TARİHİNDE SONA EREN DOKUZ AYLIK ARA DÖNEME AİT ÖZET KONSOLİDE FİNANSAL TABLOLARA AİT AÇIKLAYICI NOTLAR

(Tutarlar aksi belirtilmedikçe bin Türk Lirası ("TL") olarak gösterilmiştir.)

15. Karşılıklar (Devamı)

Kıdeme teşvik primi karşılığının dönem içindeki hareketleri aşağıdaki gibidir:

	2019	2018
1 Ocak	14.601	13.196
Dönem içerisindeki artışlar	8.825	9.311
Dönem içerisindeki ödemeler	(3.307)	(9.051)
30 Eylül	20.119	13.456

Kıdem tazminatı karşılığı:

İş Kanunu'na göre, Grup, bir senesini doldurmuş olan ve Grup ile ilişkisi kesilen veya emekli olan, kadınlarda 20 erkeklerde 25 hizmet yılını dolduran ve emekliliğini kazanan (kadınlar için 58 yaşında, erkekler için 60 yaşında), askere çağrılan veya vefat eden personeli için kıdem tazminatı ödemekle mükelleftir. 23 Mayıs 2002'deki mevzuat değişikliğinden sonra emeklilikten önceki hizmet süresine ilişkin bazı geçiş süreci maddeleri çıkartılmıştır.

Kıdem tazminatı yükümlülüğü yasal olarak herhangi bir fonlamaya tabi değildir ve herhangi bir fonlama şartı bulunmamaktadır.

Kıdem tazminatı karşılığı çalışanların emekliliği halinde ödenmesi gerekecek muhtemel yükümlülüğün bugünkü değerinin tahminiyle hesaplanır.

TMS 19, Grup'un kıdem tazminatı karşılığını tahmin etmek için aktüer değerlendirme yöntemlerinin geliştirilmesini öngörmektedir. Buna göre toplam yükümlülüğün hesaplanmasında aşağıda yer alan aktüer öngörüler kullanılmıştır:

	30 Eylül 2019	31 Aralık 2018
İskonto oranı (%)	%5,65	%5,65
Emeklilik olasılığına ilişkin kullanılan oran (%)	%99,39	%99,39

Temel varsayım, her yıllık hizmet için belirlenen tavan karşılığının enflasyon ile orantılı olarak artmasıdır. Böylece uygulanan iskonto oranı enflasyonun beklenen etkilerinden arındırılmış gerçek oranı gösterir. Grup'un Türkiye'de kayıtlı bağlı ortaklıklarının kıdem tazminatı karşılığı, 1 Temmuz 2019 tarihinden itibaren geçerli olan 6.379,86 TL üzerinden hesaplanmaktadır (31 Aralık 2018 - 6.017,60 TL).

Kıdem tazminatı karşılığının dönem içindeki hareketleri aşağıdaki gibidir:

	2019	2018
1 Ocak	186.525	167.907
Faiz giderleri	23.392	14.822
Dönem içerisindeki artışlar	13.982	15.004
Dönem içerisindeki ödemeler	(27.328)	(23.671)
30 Eylül	196.571	174.062

Kullanılmamış izin günleri karşılığı:

Kullanılmamış izin günleri karşılığının dönem içindeki hareketleri aşağıdaki gibidir:

	2019	2018
1 Ocak	59.787	50.655
Dönem içerisindeki artışlar	13.522	12.700
Dönem içerisindeki ödemeler	(6.290)	(5.822)
30 Eylül	67.019	57.533

TÜRKİYE PETROL RAFİNERİLERİ A.Ş.

30 EYLÜL 2019 TARİHİNDE SONA EREN DOKUZ AYLIK ARA DÖNEME AİT ÖZET KONSOLİDE FİNANSAL TABLOLARA AİT AÇIKLAYICI NOTLAR

(Tutarlar aksi belirtilmedikçe bin Türk Lirası ("TL") olarak gösterilmiştir.)

15. Karşılıklar (Devamı)

Diğer kısa vadeli karşılıklar:

	30 Eylül 2019	31 Aralık 2018
Dava karşılığı	20.363	19.038
EPDK katkı payı	43.256	33.473
Sürastarya karşılığı	23.243	18.108
Diğer	35.514	863
Toplam	122.376	71.482

30 Eylül 2019 ve 2018 tarihlerinde sona eren ara dönemler için kısa vadeli borç karşılıklarının hareketleri aşağıdaki gibidir:

	Dava karşılığı	EPDK katılma payı	Sürastarya karşılığı	Diğer	Toplam
1 Ocak 2019	19.038	33.473	18.108	863	71.482
Dönem içerisindeki artışlar/(azalışlar), net	1.483	26.519	5.135	34.651	67.788
Dönem içerisindeki ödemeler	(158)	(16.736)	-	-	(16.894)
30 Eylül 2019	20.363	43.256	23.243	35.514	122.376
1 Ocak 2018	16.209	23.823	11.484	25.779	77.295
Dönem içerisindeki artışlar/(azalışlar), net	3.462	32.255	13.330	12.156	61.203
Dönem içerisindeki ödemeler	(667)	(19.604)	(2.479)	-	(22.750)
30 Eylül 2018	19.004	36.474	22.335	37.935	115.748

EPDK katılma payı, Petrol Piyasası Lisans Yönetmeliği uyarınca, rafinericilik lisansı sahiplerinin yıllık gelir tablolarında yer alan net satışlar tutarının EPDK tarafından her yıl belirlenen katılma payı oranı ile çarpılmak suretiyle hesaplayarak ödemesi gereken katkı payı tutarını ifade etmektedir.

16. Çalışanlara sağlanan faydalar kapsamında borçlar

	30 Eylül 2019	31 Aralık 2018
Personele borçlar	42.503	100.854
Ödenecek sosyal güvenlik kesintileri	36.550	26.646
Toplam	79.053	127.500

17. Diğer borçlar

	30 Eylül 2019	31 Aralık 2018
Alınan depozito ve teminatlar	29.907	15.021
İlişkili taraflara diğer borçlar (Not 28)	3.960	24.279
Toplam	33.867	39.300

TÜRKİYE PETROL RAFİNERİLERİ A.Ş.

30 EYLÜL 2019 TARİHİNDE SONA EREN DOKUZ AYLIK ARA DÖNEME AİT ÖZET KONSOLİDE FİNANSAL TABLOLARA AİT AÇIKLAYICI NOTLAR

(Tutarlar aksi belirtilmedikçe bin Türk Lirası ("TL") olarak gösterilmiştir.)

18. Türev araçlar

	30 Eylül 2019				31 Aralık 2018			
	Rayiç değerler				Rayiç değerler			
	Alım Kontrat Tutarı	Satım Kontrat Tutarı	Varlıklar	Yükümlülükler	Alım Kontrat Tutarı	Satım Kontrat Tutarı	Varlıklar	Yükümlülükler
<i>Nakit akış riskinden korunma amaçlı</i>								
Faiz haddi swap işlemleri	555.661	555.661	-	38.827	519.039	519.039	12.607	2.694
Çapraz kur sabit faiz swap işlemleri	1.141.181	1.095.099	93.119	81.709	463.224	438.266	95.282	42.123
Vadeli mal alım-satım işlemleri	1.045.213	1.045.213	23.330	29.278	2.146.042	2.146.042	66.580	184.388
<i>Alım satım amaçlı</i>								
Vadeli döviz işlemleri	7.247.043	7.493.234	4.348	134.773	2.156.969	2.177.520	1.063	6.845
Vadeli mal alım-satım işlemleri	4.327.285	4.327.285	228.980	3.589	-	-	-	-
Kısa vadeli türev araçlar			349.777	288.176			175.532	236.050
<i>Nakit akış riskinden korunma amaçlı</i>								
Faiz haddi swap işlemleri	2.592.023	2.592.023	-	34.758	2.096.063	2.096.063	21.942	5.648
Çapraz kur sabit faiz swap işlemleri	819.859	679.496	121.937	11.707	884.668	759.476	146.324	36.589
Uzun vadeli türev araçlar			121.937	46.465			168.266	42.237
Toplam türev araçlar			471.714	334.641			343.798	278.287

30 Eylül 2019 tarihi itibarıyla vadeli döviz işlemleri, 2019 yılında sona erecek olan toplam 1.280.600 bin ABD doları karşılığında 7.493.234 bin TL satım yükümlülüğü doğuran forward, kur swap ve viop işlemlerinden oluşmaktadır (31 Aralık 2018 tarihi itibarıyla vadeli döviz işlemleri, Ocak 2019'da sona eren olan toplam 410.000 bin ABD Doları karşılığında 2.177.520 bin TL satım yükümlülüğü doğuran forward işlemlerden oluşmaktadır.).

30 Eylül 2019 tarihi itibarıyla faiz haddi swap işlemleri, 419.582 bin ABD Doları (31 Aralık 2018 - 466.637 bin ABD Doları) cinsinden, 19.928 bin Avro (31 Aralık 2018 - 26.571 bin Avro) cinsinden ve 650.000 bin TL cinsinden tahvillerin değişken faizli taksit ödemelerini nakit akış riskinden korunma amacıyla sabit faizli taksit ödemeleri ile takasından oluşan swap işlemlerinden oluşmaktadır.

TÜRKİYE PETROL RAFİNERİLERİ A.Ş.

30 EYLÜL 2019 TARİHİNDE SONA EREN DOKUZ AYLIK ARA DÖNEME AİT ÖZET KONSOLİDE FİNANSAL TABLOLARA AİT AÇIKLAYICI NOTLAR

(Tutarlar aksi belirtilmedikçe bin Türk Lirası ("TL") olarak gösterilmiştir.)

18. Türev araçlar (Devamı)

30 Eylül 2019 tarihi itibarıyla çapraz kur sabit faiz swap işlemleri, 147.506 bin ABD Doları (31 Aralık 2018 - 216.395 bin ABD Doları) cinsinden ve dövizde endeksli değişken faizli uzun vadeli borçlanmaların toplam 638.097 bin TL tutarlı ve Türk Lirasına endeksli sabit faizli ödemeler ile takasından, 156.900 bin Avro (31 Aralık 2018 - Yoktur) cinsinden ve dövizde endeksli değişken faizli uzun vadeli borçlanmaların toplam 979.448 bin TL tutarlı ve Türk Lirasına endeksli sabit faizli ödemeler ile takasından oluşan swap işlemlerinden, 8.857 bin Avro (31 Aralık 2018 - 13.286 bin Avro) cinsinden ve dövizde endeksli faiz oranına sahip uzun vadeli borçlanmaların toplam 32.859 bin TL (31 Aralık 2018 - 49.288 bin TL) tutarlı Türk Lirasına endeksli sabit faizli ödemeler ile takasından oluşan swap işlemleri ile 32.859 bin TL (31 Aralık 2018 - 49.288 bin TL) tutarlı Türk Lirasına endeksli swap işlemlerinin toplam 9.337 bin ABD Doları (31 Aralık 2018 - 14.005 bin ABD Doları) ve dövizde endeksli sabit faizli ödemeler ile takasından oluşan swap işlemlerinden ve 11.071 bin Avro (31 Aralık 2018 - 13.286 bin Avro) cinsinden ve dövizde endeksli faiz oranına sahip uzun vadeli borçlanmaların toplam 12.608 bin ABD Doları (31 Aralık 2018 - 15.130 bin ABD Doları) tutarlı ve ABD Dolarına endeksli sabit faizli ödemeler ile takasından oluşan swap işlemlerinden oluşmaktadır.

30 Eylül 2019 tarihi itibarıyla vadeli mal alım-satım işlemleri; ürün crack marjı sabitleme işlemleri, swap işlemleri ile sıfır maliyetli koridor opsiyon işlemlerinden oluşmaktadır. Geleceğe yönelik satışların ürün crack marjını sabitleme işlemleri 2019 yılı 4. çeyrek dönemi için toplam 2.160 bin varil benzin, 1.525 bin varil jet yakıtı, 4.305 bin varil dizel ve 994 bin varil fuel oil işlemi, 2020 yılı 1. çeyrek dönemi için toplam 624 bin varil benzin, 442 bin varil jet yakıtı, 1.248 bin varil dizel ve 286 bin varil fuel oil işlemi yapılmıştır. Yapılan ürün crack marjını sabitleme işlemlerinin ağırlıklı ortalama sabit marjları benzin için 5,50 ABD Doları/varil, jet yakıtı için 15,13 ABD Doları/varil, dizel için 18,23 ABD Doları/varil, fuel oil için -14,97 ABD Doları/varildir. Ham petrol stokları için yapılmış swap işlemleri toplam 4.850 bin varil ve bu işlemlerin ağırlıklı ortalama sabit fiyatı 62,59 ABD Doları/varildir. Sıfır maliyetli koridor opsiyon işlemleri toplam 3.600 bin varil ham petrol stokları için yapılmış ve satış hakkı veren opsiyon işlemlerinin ağırlıklı ortalama alım fiyatı 61,48 ABD Doları/varil, satış yükümlülüğü doğuran opsiyon işlemlerinin ağırlıklı ortalama satım fiyatı 66,61 ABD Doları/varildir.

31 Aralık 2018 tarihi itibarıyla vadeli mal alım-satım işlemleri; ürün crack marjı sabitleme işlemleri, swap işlemleri ile sıfır maliyetli koridor opsiyon işlemlerinden oluşmaktadır. Geleceğe yönelik satışların ürün crack marjını sabitleme işlemleri 2019 yılı 1. çeyrek dönemi için toplam 4.515 bin varil jet yakıtı, 5.580 bin varil dizel ve 4.371 bin varil fuel oil, 2019 yılı 2. çeyrek dönemi için toplam 315 bin varil benzin, 4.188 bin varil jet yakıtı, 5.910 bin varil dizel ve 3.957 bin varil fuel oil işlemi 2019 yılı 3. çeyrek dönemi için toplam 1.650 bin varil fuel oil işlemi yapılmıştır. Yapılan ürün crack marjını sabitleme işlemlerinin ağırlıklı ortalama sabit marjları benzin için 9,54 ABD Doları/varil, jet yakıtı için 13,98 ABD Doları/varil, dizel için 15,92 ABD Doları/varil, fuel oil için -10,05 ABD Doları/varildir.

TÜRKİYE PETROL RAFİNERİLERİ A.Ş.

30 EYLÜL 2019 TARİHİNDE SONA EREN DOKUZ AYLIK ARA DÖNEME AİT ÖZET KONSOLİDE FİNANSAL TABLOLARA AİT AÇIKLAYICI NOTLAR

(Tutarlar aksi belirtilmedikçe bin Türk Lirası ("TL") olarak gösterilmiştir.)

19. Taahhütler, koşullu varlık ve yükümlülükler

	30 Eylül 2019		31 Aralık 2018	
Alınan teminatlar:	Orijinal bakiye:	TL karşılığı:	Orijinal bakiye:	TL karşılığı:
Alınan teminat mektupları		1.171.080		1.369.463
- TL Teminat mektupları	734.672	734.672	726.627	726.627
- ABD Doları Teminat mektupları	45.098	255.209	99.623	524.106
- Avro Teminat mektupları	28.176	174.229	18.830	113.509
- Diğer para cinslerinden teminat mektupları	-	6.970	-	5.221
Teminat senetleri		1.237		1.137
- TL Teminat senetleri	1.237	1.237	1.137	1.137
Alınan garanti mektupları		333.573		313.045
- TL Garanti mektupları	50.000	50.000	50.000	50.000
- ABD Doları Garanti mektupları	50.000	282.955	50.000	263.045
- Avro Garanti mektupları	100	618	-	-
Teminat akreditifleri		295.563		784.400
- ABD Doları Teminat akreditifleri	52.228	295.563	149.100	784.400
Doğrudan borçlandırma limitleri		521.738		405.337
- TL doğrudan borçlandırma limitleri	521.738	521.738	405.337	405.337
Toplam alınan teminatlar		2.323.191		2.873.382
Verilen teminatlar:				
Teminat akreditifleri		1.887.381		310.392
- ABD Doları Teminat akreditifleri	329.705	1.865.834	40.260	211.804
- Avro Teminat akreditifleri	3.011	18.619	1.309	7.888
- Diğer para cinslerinden teminat akreditifleri	-	2.928	-	90.700
Teminat mektupları		1.661.010		1.067.670
- TL Teminat mektupları	1.312.601	1.312.601	941.808	941.808
- ABD Doları Teminat mektupları	60.200	340.679	20.200	106.271
- Avro Teminat mektupları	1.250	7.730	3.250	19.591
Gümrüklere verilen teminat mektupları ve kefaletler		809.663		1.399.598
- TL Teminat mektupları	797.296	797.296	1.399.598	1.399.598
- Avro Teminat mektupları	2.000	12.367	-	-
Bankalara verilen kefaletler		974.225		970.480
- ABD Doları Kefaletler	140.324	794.108	139.129	731.946
- Avro Kefaletler	29.128	180.117	39.571	238.534
Toplam verilen teminatlar		5.332.279		3.748.140

30 Eylül 2019 ve 31 Aralık 2018 tarihleri itibarıyla alınan teminatlar müşteri ve satıcılardan alınan teminatlardan oluşmaktadır. Verilen teminatlar ise genellikle kamu kuruluşlarına ve gümrük dairelerine verilen teminatlardan oluşmaktadır. 30 Eylül 2019 tarihi itibarıyla bankalara verilen kefaletler, Grup'un konsolidasyon kapsamında olan şirketlerinin kullandığı 862.443 bin TL (31 Aralık 2018 - 863.992 bin TL) tutarındaki krediler ve 111.782 bin TL (31 Aralık 2018 - 106.488 bin TL) tutarındaki türev işlemler için verilmiştir.

TÜRKİYE PETROL RAFİNERİLERİ A.Ş.

30 EYLÜL 2019 TARİHİNDE SONA EREN DOKUZ AYLIK ARA DÖNEME AİT ÖZET KONSOLİDE FİNANSAL TABLOLARA AİT AÇIKLAYICI NOTLAR

(Tutarlar aksi belirtilmedikçe bin Türk Lirası ("TL") olarak gösterilmiştir.)

19. Taahhütler, koşullu varlık ve yükümlülükler (Devamı)

Grup'un 30 Eylül 2019 ve 31 Aralık 2018 tarihleri itibarıyla teminat/rehin/ipotek/kefalet pozisyonu aşağıdaki gibidir:

	30 Eylül 2019	31 Aralık 2018
A.Kendi tüzel kişiliği adına vermiş olduğu TRİK'lerin toplam tutarı	4.358.054	2.777.660
- TL	2.109.897	2.341.406
- ABD Doları	2.206.513	318.075
- Avro	38.716	27.479
- Diğer	2.928	90.700
B.Tam konsolidasyon kapsamına dahil edilen ortaklıklar lehine vermiş olduğu TRİK'lerin toplam tutarı	974.225	970.480
- ABD Doları	794.108	731.946
- Avro	180.117	238.534
C.Olağan ticari faaliyetlerinin yürütülmesi amacıyla diğer 3. kişilerin borcunu temin amacıyla vermiş olduğu TRİK'lerin toplam tutarı	-	-
D.Diğer verilen TRİK'lerin toplam tutarı	-	-
i) Ana ortak lehine vermiş olduğu TRİK'lerin toplam tutarı	-	-
ii) B ve C maddeleri kapsamına girmeyen diğer grup şirketleri lehine vermiş olduğu TRİK'lerin toplam tutarı	-	-
iii) C maddesi kapsamına girmeyen 3. kişiler lehine vermiş olduğu TRİK'lerin toplam tutarı	-	-
Toplam	5.332.279	3.748.140

20. Özkaynaklar

Şirket'in 30 Eylül 2019 ve 31 Aralık 2018 tarihlerindeki hissedarları ve sermaye içindeki payları tarihi değerlerle aşağıdaki gibidir:

	30 Eylül 2019	Ortaklık payı (%)	31 Aralık 2018	Ortaklık payı (%)
Enerji Yatırımları A.Ş.	127.714	51	127.714	51
Halka açık kısım	122.705	49	122.705	49
Toplam	250.419	100	250.419	100
Sermaye düzeltme farkları	1.344.243		1.344.243	
Ödenmiş sermaye toplamı	1.594.662		1.594.662	

Sermaye düzeltme farkları ödenmiş sermayeye yapılan nakit ve nakit benzeri ilavelerin enflasyona göre düzeltilmiş toplam tutarları ile enflasyon düzeltmesi öncesindeki tutarları arasındaki farkı ifade eder.

Şirketin kayıtlı sermaye tavanı 500.000 bin TL olup, işbu sermaye, her birinin nominal değeri 1 kr. olmak üzere 50.000.000.000 adet hisseye bölünmüştür ("kr."). Şirket'in onaylanmış ve çıkarılmış sermayesi her biri 1 Kuruş (31 Aralık 2018 - 1 kr.) kayıtlı nominal bedeldeki 25.041.919.999 adet A grubu ve Özelleştirme İdaresi Başkanlığı'na ait bir adet C grubu imtiyazlı hisse senedinden oluşmaktadır.

Şirket Ana Sözleşmesi gereği C grubu hissedara Yönetim Kurulunda 1 üye ayrılmaktadır. Türk Silahlı Kuvvetleri'nin akaryakıt ihtiyacının karşılanmasını etkileyebilecek herhangi bir kararın alınması, C grubu hissedarının onayına bağlıdır.

Kanuni değerlerdeki birikmiş karlar, aşağıda belirtilen kanuni yedeklerle ilgili hüküm haricinde dağıtılabilmektedir.

TÜRKİYE PETROL RAFİNERİLERİ A.Ş.

30 EYLÜL 2019 TARİHİNDE SONA EREN DOKUZ AYLIK ARA DÖNEME AİT ÖZET KONSOLİDE FİNANSAL TABLOLARA AİT AÇIKLAYICI NOTLAR

(Tutarlar aksi belirtilmedikçe bin Türk Lirası ("TL") olarak gösterilmiştir.)

20. Özkaynaklar (Devamı)

Kardan ayrılan kısıtlanmış yedekler

Türk Ticaret Kanunu'na göre, yasal yedekler birinci ve ikinci tertip yasal yedekler olmak üzere ikiye ayrılır. Türk Ticaret Kanunu'na göre birinci tertip yasal yedekler, şirketin ödenmiş sermayesinin %20'sine ulaşıncaya kadar, kanuni net karın %5'i olarak ayrılır. İkinci tertip yasal yedekler ise ödenmiş sermayenin %5'ini aşan dağıtılan karın %10'udur. Türk Ticaret Kanunu'na göre yasal yedekler, ödenmiş sermayenin %50'sini geçmediği sürece sadece zararları netleştirmek için kullanılabilir, bunun dışında herhangi bir şekilde kullanılması mümkün değildir.

Yukarıda bahis geçen tutarların Türkiye Finansal Raporlama Standartları uyarınca "Kardan Ayrılan Kısıtlanmış Yedekler" içerisinde sınıflandırılması gerekmektedir. Şirket'in 30 Eylül 2019 tarihi itibarıyla kardan ayrılan kısıtlanmış yedeklerinin tutarı 503.343 bin TL'dir (31 Aralık 2018 - 597.086 bin TL).

Kar payı dağıtımı

Halka açık şirketler, kar payı dağıtımlarını SPK'nın 1 Şubat 2014 tarihinden itibaren yürürlüğe giren II-19.1 no'lu Kâr Payı Tebliği'ne göre yaparlar.

Ortaklıklar, kârlarını genel kurulları tarafından belirlenecek kâr dağıtım politikaları çerçevesinde ve ilgili mevzuat hükümlerine uygun olarak genel kurul kararıyla dağıtır. Söz konusu tebliğ kapsamında, asgari bir dağıtım oranı tespit edilmemiştir. Şirketler esas sözleşmelerinde veya kar dağıtım politikalarında belirlenen şekilde kar payı öderler. Ayrıca, kar payları eşit veya farklı tutarlı taksitler halinde ödenebilecektir ve ara dönem finansal tablolarda yer alan kâr üzerinden nakden kâr payı avansı dağıtabilecektir.

TTK'ya göre ayrılması gereken yedek akçeler ile esas sözleşmede veya kâr dağıtım politikasında pay sahipleri için belirlenen kâr payı ayrılmadıkça; başka yedek akçe ayrılmasına, ertesi yıla kâr aktarılmasına ve intifa senedi sahiplerine, Yönetim Kurulu üyelerine, ortaklık çalışanlarına ve pay sahibi dışındaki kişilere kârdan pay dağıtılmasına karar verilemeyeceği gibi, pay sahipleri için belirlenen kâr payı nakden ödenmedikçe bu kişilere kârdan pay dağıtılamaz.

Tüpraş'ın yasal kayıtlarındaki dönem zararı ve kar dağıtımına konu edilebilecek diğer kaynakların toplam tutarı 30 Eylül 2019 tarihi itibarıyla 1.618.086 bin TL'dir. Bu kaynakların 1.698.998 bin TL'lik enflasyon düzeltme farklarından ve 15.073 bin TL'lik diğer sermaye yedeklerinden oluşan kısmı temettü olarak dağıtılması halinde vergiye tabi olacaktır.

30 Eylül 2019 tarihi itibarıyla sona eren ara dönem içinde, yasal kayıtlara göre oluşan 2018 yılı net dağıtılabılır dönem karının birinci ve ikinci tertip yasal akçeler ayrıldıktan sonra kalan bakiyenin tamamı ve ikinci tertip yedek akçelerden toplam 3.793.851 bin TL'nin nakit temettü olarak dağıtılması taahhüt edilmiştir. İlgili dağıtım yapılırken, tam mükellef kurumlar ile Türkiye'de bir işyeri veya daimi temsilci aracılığı ile kar payı elde eden dar mükellef ortaklara, %1.515,0 nispetinde ve 1,00 TL nominal değerde bir adet hisse senedine 15,15 TL brüt, 15,15 TL net temettü ödemesi, diğer hissedarlara %1.515,0 nispetinde ve 1,00 TL nominal değerde bir adet hisse senedine 15,15 TL brüt, 12,8775 TL net nakit temettü ödemesi yapılmıştır.

31 Aralık 2018 tarihi itibarıyla sona eren ara dönem içinde, yasal kayıtlara göre oluşan 2017 yılı net dağıtılabılır dönem karının birinci ve ikinci tertip yasal akçeler ayrıldıktan sonra kalan bakiyenin tamamı ve ikinci tertip yedek akçelerden toplam 3.406.452 bin TL'nin nakit temettü olarak dağıtılması taahhüt edilmiş ve tamamı ödenmiştir. İlgili dağıtım yapılırken, tam mükellef kurumlar ile Türkiye'de bir işyeri veya daimi temsilci aracılığı ile kar payı elde eden dar mükellef ortaklara, %1.360,3 nispetinde ve 1,00 TL nominal değerde bir adet hisse senedine 13,603 TL brüt, 13,603 TL net temettü ödemesi, diğer hissedarlara %1.360,3 nispetinde ve 1,00 TL nominal değerde bir adet hisse senedine 13,603 TL brüt, 11,563 TL net nakit temettü ödemesi yapılmıştır.

TÜRKİYE PETROL RAFİNERİLERİ A.Ş.

30 EYLÜL 2019 TARİHİNDE SONA EREN DOKUZ AYLIK ARA DÖNEME AİT ÖZET KONSOLİDE FİNANSAL TABLOLARA AİT AÇIKLAYICI NOTLAR

(Tutarlar aksi belirtilmedikçe bin Türk Lirası ("TL") olarak gösterilmiştir.)

21. Hasılat ve satışların maliyeti

	1 Ocak - 30 Eylül 2019	1 Temmuz - 30 Eylül 2019	1 Ocak - 30 Eylül 2018	1 Temmuz - 30 Eylül 2018
Yurtiçi satışlar	54.059.061	19.550.780	56.541.529	26.685.425
Yurtdışı satışlar	14.714.318	4.051.722	8.295.888	4.057.815
Brüt satışlar	68.773.379	23.602.502	64.837.417	30.743.240
Eksi: Satış iskontoları	(699.312)	(261.061)	(990.194)	(433.705)
Eksi: Satıştan iadeler	(103.847)	(32.060)	(97.977)	(62.469)
Net satış gelirleri	67.970.220	23.309.381	63.749.246	30.247.066
Satışların maliyeti	(64.150.485)	(22.152.015)	(56.549.450)	(26.337.227)
Brüt kar	3.819.735	1.157.366	7.199.796	3.909.839

Satışların maliyeti:

	1 Ocak - 30 Eylül 2019	1 Temmuz - 30 Eylül 2019	1 Ocak - 30 Eylül 2018	1 Temmuz - 30 Eylül 2018
Hammadde, mamul ve sarf malzemeleri maliyeti	60.357.871	21.037.401	53.830.326	25.303.963
Enerji giderleri	1.944.613	658.093	1.072.099	446.751
Personel giderleri	638.965	242.288	559.628	201.179
Amortisman ve itfa payları (Not 11)	460.689	156.974	426.162	142.365
Diğer üretim giderleri	748.347	57.259	661.235	242.969
Satışların maliyeti	64.150.485	22.152.015	56.549.450	26.337.227

22. Genel yönetim giderleri, pazarlama giderleri, araştırma ve geliştirme giderleri

Genel yönetim giderleri:

	1 Ocak - 30 Eylül 2019	1 Temmuz - 30 Eylül 2019	1 Ocak - 30 Eylül 2018	1 Temmuz - 30 Eylül 2018
Personel giderleri	387.408	143.726	269.638	98.969
Sigorta giderleri	112.781	42.007	79.446	29.591
Vergi, resim ve harç giderleri	91.831	32.525	74.788	26.305
Dışarıdan alınan hizmetler	65.282	24.722	49.195	16.564
Amortisman giderleri ve itfa payları (Not 11-12)	62.095	20.952	40.019	13.571
Ofis giderleri	47.459	14.408	25.217	8.749
Aidat giderleri	30.776	9.815	26.088	10.611
Dava, takip ve müşavirlik giderleri	24.359	10.340	15.289	4.554
Bağış ve yardımlar	16.576	6.086	15.240	7.423
Kira giderleri	5.177	1.042	14.741	7.162
Seyahat ve ulaşım giderleri	4.036	1.311	3.219	1.027
Diğer	44.474	15.050	35.355	12.826
Toplam genel yönetim giderleri	892.254	321.984	648.235	237.352

TÜRKİYE PETROL RAFİNERİLERİ A.Ş.

30 EYLÜL 2019 TARİHİNDE SONA EREN DOKUZ AYLIK ARA DÖNEME AİT ÖZET KONSOLİDE FİNANSAL TABLOLARA AİT AÇIKLAYICI NOTLAR

(Tutarlar aksi belirtilmedikçe bin Türk Lirası ("TL") olarak gösterilmiştir.)

22. Genel yönetim giderleri, pazarlama giderleri, araştırma ve geliştirme giderleri (Devamı)

Pazarlama giderleri:

	1 Ocak - 30 Eylül 2019	1 Temmuz - 30 Eylül 2019	1 Ocak - 30 Eylül 2018	1 Temmuz - 30 Eylül 2018
Nakliye, depolama ve sigorta giderleri	117.409	55.370	54.924	23.863
Personel giderleri	110.549	31.715	87.363	30.249
Enerji giderleri	19.577	6.253	9.833	4.193
Reklam giderleri	15.953	2.116	4.205	2.611
Dışarıdan sağlanan fayda ve hizmetler	10.747	3.084	6.867	2.414
Amortisman giderleri (Not 11)	6	3	3	1
Diğer	58.530	24.723	42.488	17.582
Toplam pazarlama giderleri	332.771	123.264	205.683	80.913

Araştırma ve geliştirme giderleri:

	1 Ocak - 30 Eylül 2019	1 Temmuz - 30 Eylül 2019	1 Ocak - 30 Eylül 2018	1 Temmuz - 30 Eylül 2018
Personel giderleri	11.983	3.511	9.486	2.740
Lisans giderleri	2.817	1.012	1.834	618
Dışarıdan sağlanan fayda ve hizmetler	710	178	384	98
Diğer	3.244	764	3.959	2.621
Toplam araştırma ve geliştirme giderleri	18.754	5.465	15.663	6.077

23. Esas faaliyetlerden diğer gelirler/(giderler)

	1 Ocak - 30 Eylül 2019	1 Temmuz - 30 Eylül 2019	1 Ocak - 30 Eylül 2018	1 Temmuz - 30 Eylül 2018
Esas faaliyetlerden diğer gelirler:				
Vadeli satışlardan kaynaklanan vade farkı gelirleri	531.340	180.604	386.033	194.752
Ticari alacaklardan oluşan kur farkı karı	16.915	9.681	50.570	34.012
Kira gelirleri	3.548	1.271	2.647	1.328
Konusu kalmayan karşılıklar	13	1	16.383	(1.927)
Diğer	50.024	3.558	52.519	10.025
Toplam esas faaliyetlerden diğer gelirler	601.840	195.115	508.152	238.190

	1 Ocak - 30 Eylül 2019	1 Temmuz - 30 Eylül 2019	1 Ocak - 30 Eylül 2018	1 Temmuz - 30 Eylül 2018
Esas faaliyetlerden diğer giderler:				
Vadeli alışlardan kaynaklanan vade farkı giderleri	(510.960)	(368.495)	(88.832)	(47.633)
Ticari borçlardan oluşan kur farkı zararı	(474.754)	71.017	(4.152.643)	(2.954.402)
Diğer	(23.168)	3.991	(38.175)	(19.413)
Toplam esas faaliyetlerden diğer giderler	(1.008.882)	(293.487)	(4.279.650)	(3.021.448)

TÜRKİYE PETROL RAFİNERİLERİ A.Ş.

30 EYLÜL 2019 TARİHİNDE SONA EREN DOKUZ AYLIK ARA DÖNEME AİT ÖZET KONSOLİDE FİNANSAL TABLOLARA AİT AÇIKLAYICI NOTLAR

(Tutarlar aksi belirtilmedikçe bin Türk Lirası ("TL") olarak gösterilmiştir.)

24. Yatırım faaliyetlerinden gelirler/(giderler)

	1 Ocak - 30 Eylül 2019	1 Temmuz - 30 Eylül 2019	1 Ocak - 30 Eylül 2018	1 Temmuz - 30 Eylül 2018
Maddi ve maddi olmayan durulan varlık satış (karları)/zararları, net	385	266	(6.598)	112
Toplam yatırım faaliyetlerinden (gelirler)/giderler	385	266	(6.598)	112

25. Finansman gelirleri/(giderleri)

	1 Ocak - 30 Eylül 2019	1 Temmuz - 30 Eylül 2019	1 Ocak - 30 Eylül 2018	1 Temmuz - 30 Eylül 2018
Finansman gelirleri:				
Mevduat faiz gelirleri	415.396	258.904	274.758	114.086
Mevduatlardan oluşan kur farkı karı	548.364	(214.247)	4.766.116	3.217.293
Türev araçlardan kaynaklanan karlar	-	(107.854)	121.612	(270.919)
Toplam finansman gelirleri	963.760	(63.197)	5.162.486	3.060.460
Finansman giderleri:				
Finansal borçlardan oluşan kur farkı zararı	(1.141.543)	53.411	(4.971.880)	(2.850.489)
Faiz giderleri	(1.623.344)	(467.119)	(848.716)	(382.497)
Türev araçlardan kaynaklanan zararlar	(401.776)	(331.806)	(5.903)	3.588
Diğer	(11.253)	(8.575)	(4.113)	(1.780)
Toplam finansman giderleri	(3.177.916)	(754.089)	(5.830.612)	(3.231.178)

26. Vergi varlık ve yükümlülükleri

i) Kurumlar vergisi:

	30 Eylül 2019	31 Aralık 2018
Cari dönem ödenecek kurumlar vergisi	6.392	218.388
Peşin ödenen vergiler	(6.169)	(119.639)
Dönem karı vergi yükümlülüğü	223	98.749

Türk vergi mevzuatı, ana ortaklık olan şirketin bağlı ortaklıkları ve iştiraklerini konsolide ettiği finansal tabloları üzerinden vergi beyannamesi vermesine olanak tanımamaktadır. Bu sebeple bu konsolide finansal tablolara yansıtılan vergi karşılıkları, tam konsolidasyon kapsamına alınan tüm şirketler için ayrı ayrı hesaplanmıştır.

Türkiye’de kurumlar vergisi oranı 2019 yılı için %22’dir (2018: %22). Kurumlar vergisi oranı, kurumların ticari kazancına vergi yasaları gereğince indirimi kabul edilmeyen giderlerin ilave edilmesi, vergi yasalarında yer alan istisna (iştirak kazançları istisnası, yatırım indirimi istisnası vb.) ve indirimlerin (ar-ge indirimi gibi) indirilmesi sonucu bulunacak vergi matrahına uygulanır.

TÜRKİYE PETROL RAFİNERİLERİ A.Ş.

30 EYLÜL 2019 TARİHİNDE SONA EREN DOKUZ AYLIK ARA DÖNEME AİT ÖZET KONSOLİDE FİNANSAL TABLOLARA AİT AÇIKLAYICI NOTLAR

(Tutarlar aksi belirtilmedikçe bin Türk Lirası ("TL") olarak gösterilmiştir.)

26. Vergi varlık ve yükümlülükleri (Devamı)

30 Eylül 2019 ve 31 Aralık 2018 tarihleri itibarıyla ertelenmiş vergiye konu olan birikmiş geçici farklar ve ertelenmiş vergi varlıkları ve yükümlülüklerinin etkileri, bilanço tarihi itibarıyla geçerli vergi oranları kullanılarak aşağıda özetlenmiştir:

	Birikmiş geçici farklar		Ertelenmiş vergi (yükümlülüğü)/varlığı	
	30 Eylül 2019	31 Aralık 2018	30 Eylül 2019	31 Aralık 2018
Türev araçlar gerçeğe uygun değer farkı	164.241	68.004	(36.133)	(14.961)
Maddi duran varlıklar yeniden değerlendirme artışları	7.139.764	-	(713.976)	-
Peşin ödenmiş giderler	38.514	51.680	(8.473)	(11.370)
Ertelenmiş finansal gelirler, (net)	7.268	-	(1.599)	-
Ertelenmiş vergi yükümlülüğü			(760.181)	(26.331)
Yatırım teşvik geliri	10.689.427	10.029.879	3.513.718	3.228.333
Maddi ve maddi olmayan duran varlıkların kayıtlı değerleri ile vergi matrahları arasındaki fark	1.230.750	1.210.352	270.764	266.277
Kıdem tazminatı ve kıdeme teşvik primi karşılığı	208.394	190.477	45.846	41.905
Kullanılmamış izin ücretleri karşılığı	57.873	51.646	12.732	11.362
Dava karşılıkları	20.241	18.547	4.453	4.080
Stok değer düşüklüğü karşılığı	-	87.855	-	19.328
Ertelenmiş finansal gelirler, (net)	-	25.044	-	5.510
Diğer	119.636	71.219	26.319	15.668
Ertelenmiş vergi varlığı			3.873.832	3.592.463
Ertelenmiş vergi varlığı - net			3.113.651	3.566.132

Şirket Fuel Oil Dönüşüm Projesi (RUP) için, 2011 yılı 1. çeyreğinde 14/07/2009 tarihli ve 2009/15199 sayılı Bakanlar Kurulu Kararı kapsamında, Büyük Ölçekli Yatırım Teşvik Belgesi almıştır. Bu belge kapsamında yapılan harcamalar %30 oranında devlet katkısından yararlanmakta olup, söz konusu katkı, ödenmesi gereken kurumlar vergisinin %50 oranında daha az ödenmesi yoluyla sağlanacaktır. 7 Ekim 2013 tarihinde ise Fuel Oil Dönüşüm Projesi (RUP), T.C. Ekonomi Bakanlığı Teşvik Uygulama ve Yabancı Sermaye Genel Müdürlüğü tarafından 19 Ekim 2012 tarihinden itibaren geçerli olmak üzere stratejik yatırım kapsamına alınmıştır. Stratejik Yatırım Teşvik Belgesi kapsamında yapılan harcamalar %50 oranında devlet katkısından yararlanmakta olup, söz konusu katkı, ödenmesi gereken kurumlar vergisinin %90 oranında daha az ödenmesi yoluyla sağlanacaktır. Şirket, Stratejik Yatırım Teşviki kapsamında, devlet katkısına ilaveten KDV istisnası, KDV iadesi, gümrük vergisi muafiyeti, sigorta primi işveren hissesi desteği ve faiz desteği teşviklerinden yararlanmaktadır.

Ertelenmiş vergi hareket tablosu aşağıda sunulmuştur:

	2019	2018
Ertelenmiş vergi varlığı/(yükümlülüğü), net		
1 Ocak	3.566.132	3.067.871
Gelir tablosu ile ilişkilendirilen	262.602	72.299
Özkaynaklar ile ilişkilendirilen:		
- Nakit akış riskinden korunma kazançları (kayıpları)	(1.107)	378.375
- Maddi duran varlıklar yeniden değerlendirme artışları (azalışları)	(713.976)	-
30 Eylül	3.113.651	3.518.545

TÜRKİYE PETROL RAFİNERİLERİ A.Ş.

30 EYLÜL 2019 TARİHİNDE SONA EREN DOKUZ AYLIK ARA DÖNEME AİT ÖZET KONSOLİDE FİNANSAL TABLOLARA AİT AÇIKLAYICI NOTLAR

(Tutarlar aksi belirtilmedikçe bin Türk Lirası ("TL") olarak gösterilmiştir.)

27. Pay başına kazanç (zarar)

	1 Ocak - 30 Eylül 2019	1 Temmuz - 30 Eylül 2019	1 Ocak - 30 Eylül 2018	1 Temmuz - 30 Eylül 2018
Ana ortaklığa ait dönem karı	339.782	(155.498)	1.946.730	541.602
Beheri 1 kr. nominal değerli hisse senetlerinin ağırlıklı ortalama adedi	25.041.920.000	25.041.920.000	25.041.920.000	25.041.920.000
Nominal değeri 1 kr. olan pay başına kazanç (zarar) (kr.)	1,36	(0,62)	7,77	2,16

28. İlişkili taraf açıklamaları

İlişkili taraflarla işlemler aşağıdaki gruplara göre sınıflandırılmış olup, bu dipnottaki tüm ilişkili taraf açıklamalarını içermektedir.

- (1) İş ortaklıkları
- (2) Koç Topluluğu şirketleri
- (3) Ortak, nihai ortak

a) Mevduatlar:

	30 Eylül 2019	31 Aralık 2018
Yapı ve Kredi Bankası A.Ş. (2)	937.168	2.428.620
Toplam	937.168	2.428.620

b) Ticari alacaklar:

	30 Eylül 2019	31 Aralık 2018
Opet Petrolcülük A.Ş. (1)	898.424	642.361
THY OPET Havacılık Yakıtları A.Ş. (1)	167.605	420.121
Aygaz A.Ş. (2)	91.862	64.500
Opet Fuchs Madeni Yağ San. ve Tic. A.Ş. (1)	6.251	5.055
Diğer (2)	300	80
Toplam	1.164.442	1.132.117

Tüpraş, 30 Eylül 2019 tarihi itibarıyla gayri kabili rücu faktoring kapsamında faktoring şirketlerinden tahsil etmiş olduğu 629.000 bin TL'yi (31 Aralık 2018 - 650.000 bin TL) ilişkili taraflardan ticari alacaklardan düşmüştür.

TÜRKİYE PETROL RAFİNERİLERİ A.Ş.

30 EYLÜL 2019 TARİHİNDE SONA EREN DOKUZ AYLIK ARA DÖNEME AİT ÖZET KONSOLİDE FİNANSAL TABLOLARA AİT AÇIKLAYICI NOTLAR

(Tutarlar aksi belirtilmedikçe bin Türk Lirası ("TL") olarak gösterilmiştir.)

28. İlişkili taraf açıklamaları (Devamı)

c) Ticari borçlar:

	30 Eylül 2019	31 Aralık 2018
Aygaz Doğalgaz Toptan Satış A.Ş. (2)	112.652	-
Zer Merkezi Hizmetler ve Ticaret A.Ş. (2)	14.768	15.021
Opet Petrolcülük A.Ş. (1)	10.159	6.368
Otokoç Otomotiv Tic. ve San. A.Ş. (2)	8.127	5.144
RAM Sigorta Aracılık Hizmetleri A.Ş. (2)	7.590	9.348
Koç Sistem Bilgi ve İletişim A.Ş. (2)	6.121	18.343
Aygaz A.Ş. (2)	3.994	6.885
THY OPET Havacılık Yakıtları A.Ş. (1)	2.763	4.022
Ark İnşaat A.Ş. (2)	335	5.126
Setur Servis Turistik A.Ş. (2)	163	1.421
Diğer (2)	5.825	5.418
Toplam	172.497	77.096

d) Diğer borçlar:

	30 Eylül 2019	31 Aralık 2018
Koç Holding A.Ş. (3)	3.960	24.279
Toplam	3.960	24.279

e) Verilen maddi duran varlık avansları:

	30 Eylül 2019	31 Aralık 2018
RMK Marine Gemi Yapım Sanayii ve Deniz Taşımacılığı İşl. A.Ş. (2)	183.474	243.379
Ark İnşaat A.Ş. (2)	17.480	8.722
Diğer (2)	87	-
Toplam	201.041	252.101

f) Banka kredileri:

	30 Eylül 2019	31 Aralık 2018
Yapı ve Kredi Bankası A.Ş. (2)	113.820	7.948
Toplam	113.820	7.948

g) Kiralama işlemlerinden borçlar:

	30 Eylül 2019	31 Aralık 2018
Koç Ailesi (1)	57.015	-
Otokoç Otomotiv Tic. ve San. A.Ş. (2)	26.037	-
Zer Merkezi Hizmetler ve Ticaret A.Ş. (2)	416	-
Toplam	83.468	-

TÜRKİYE PETROL RAFİNERİLERİ A.Ş.

30 EYLÜL 2019 TARİHİNDE SONA EREN DOKUZ AYLIK ARA DÖNEME AİT ÖZET KONSOLİDE FİNANSAL TABLOLARA AİT AÇIKLAYICI NOTLAR

(Tutarlar aksi belirtilmedikçe bin Türk Lirası ("TL") olarak gösterilmiştir.)

28. İlişkili taraf açıklamaları (Devamı)

h) Ürün ve hizmet satışları:

	1 Ocak - 30 Eylül 2019	1 Temmuz - 30 Eylül 2019	1 Ocak - 30 Eylül 2018	1 Temmuz - 30 Eylül 2018
Opet Petrolcülük A.Ş. (1)	10.742.546	3.883.313	10.611.099	4.848.419
THY OPET Havacılık Yakıtları A.Ş. (1)	4.216.089	971.239	7.646.035	3.479.287
Aygaz A.Ş. (2)	536.630	150.941	540.429	275.845
Opet Fuchs Madeni Yağ San. ve Tic. A.Ş. (1)	32.568	11.858	30.363	9.058
Diğer (2)	14.047	8.863	414	192
Toplam	15.541.880	5.026.214	18.828.340	8.612.801

i) Mal ve hizmet alımları:

	1 Ocak - 30 Eylül 2019	1 Temmuz - 30 Eylül 2019	1 Ocak - 30 Eylül 2018	1 Temmuz - 30 Eylül 2018
Aygaz Doğalgaz Toptan Satış A.Ş. (2)	884.583	312.712	-	-
Ram Sigorta Aracılık Hizmetleri A.Ş. (2) (**)	157.434	8.013	111.394	386
Aygaz A.Ş. (2)	129.670	37.489	202.385	87.858
Opet Petrolcülük A.Ş. (1)	100.964	33.000	87.394	37.265
Opet International Limited (1)	91.319	50.693	324.743	193.442
Zer Merkezi Hizmetler ve Ticaret A.Ş. (2)	65.039	22.624	60.228	21.443
THY OPET Havacılık Yakıtları A.Ş. (1)	31.367	9.560	36.435	19.986
Koç Sistem Bilgi ve İletişim A.Ş. (2)	25.450	12.009	17.053	7.648
Koç Holding A.Ş. (3) (*)	21.641	8.981	14.163	708
Otokoç Otomotiv Tic. ve San. A.Ş. (2)	15.564	5.476	9.990	4.290
Diğer (2)	44.760	14.361	57.073	32.148
Toplam	1.567.791	514.918	920.858	405.174

(*) Nihai ortağımız Koç Holding A.Ş.'nin bünyesindeki şirketlere finans, hukuk, planlama, vergi, üst yönetim gibi konularda sunduğu hizmetlerin karşılığı olarak, personel ve üst yönetim giderleri dahil olmak üzere Koç Holding A.Ş. nezdinde hizmet sunulan şirketlerle ilgili olarak oluşan giderlerin, Transfer Fiyatlaması Yoluyla Örtülü Kazanç Dağıtımı Hakkında 1 Seri No.lu Genel Tebliğin "11- Grup İçi Hizmetler" düzenlemesi çerçevesinde dağıtımı sonucunda Şirketimize fatura edilen hizmet bedelini içermektedir.

(**) Sigorta acentesi olarak faaliyet gösteren Ram Sigorta Aracılık Hizmetleri A.Ş. aracılığı ile ilişkili taraf olmayan sigorta şirketleri ile imzalanan poliçeler kapsamında, 30 Eylül 2019 ve 2018 tarihlerinde sona eren dönemlerdeki prim tutarlarını içermektedir.

j) Sabit kıymet alımları:

	1 Ocak - 30 Eylül 2019	1 Temmuz - 30 Eylül 2019	1 Ocak - 30 Eylül 2018	1 Temmuz - 30 Eylül 2018
RMK Marine Gemi Yapım Sanayii ve Deniz Taşımacılığı İşletmesi A.Ş. (2)	64.355	16.500	-	-
Entek Elektrik Üretimi A.Ş. (2)	46.100	-	-	-
Ark İnşaat A.Ş. (2)	38.541	14.932	13.976	8.399
Aygaz A.Ş. (2)	-	-	17.800	-
Algoritma Sağlık Hizmetleri A.Ş. (2)	-	-	4.856	1.463
Koç Sistem Bilgi ve İletişim A.Ş. (2)	-	-	3.254	1.169
Diğer (2)	9.155	4.112	1.162	158
Toplam	158.151	35.544	41.048	11.189

TÜRKİYE PETROL RAFİNERİLERİ A.Ş.

30 EYLÜL 2019 TARİHİNDE SONA EREN DOKUZ AYLIK ARA DÖNEME AİT ÖZET KONSOLİDE FİNANSAL TABLOLARA AİT AÇIKLAYICI NOTLAR

(Tutarlar aksi belirtilmedikçe bin Türk Lirası ("TL") olarak gösterilmiştir.)

28. İlişkili taraf açıklamaları (Devamı)

k) Yönetim Kurulu üyeleri ve üst düzey yöneticilere sağlanan faydalar:

Şirket'in üst düzey yöneticileri, Yönetim Kurulu Başkan ve Üyeleri ile Genel Müdür ve Genel Müdür Yardımcıları olarak belirlenmiştir. 30 Eylül 2019 tarihinde sona eren dönemde, Şirket'in üst düzey yöneticilerine sağlanan faydaların toplamı 22.598 bin TL'dir (30 Eylül 2018– 9.769 bin TL). Bu tutarın 6.700 TL'lik (30 Eylül 2018– Yoktur) kısmı işten ayrılma dolayısıyla yapılan ödemelere ilişkin olup, kalan kısmı kısa vadeli sağlanan faydalardan oluşmaktadır.

l) İlişkili taraflara ödenen finansman giderleri:

	1 Ocak - 30 Eylül 2019	1 Temmuz - 30 Eylül 2019	1 Ocak - 30 Eylül 2018	1 Temmuz - 30 Eylül 2018
Yapı ve Kredi Bankası A.Ş. (2)	17.168	5.545	579	312
Yapı Kredi Faktoring A.Ş. (2)	8.555	388	3.123	1.908
Yapı Kredi Bank Nederland N.V.(2)	179	-	102	102
Toplam	25.902	5.933	3.804	2.322

m) Vadeli mevduat faiz gelirleri:

	1 Ocak - 30 Eylül 2019	1 Temmuz - 30 Eylül 2019	1 Ocak - 30 Eylül 2018	1 Temmuz - 30 Eylül 2018
Yapı ve Kredi Bankası A.Ş. (2)	74.767	23.353	137.033	47.109
Toplam	74.767	23.353	137.033	47.109

n) Yapılan bağışlar:

30 Eylül 2019 tarihinde sona eren dönem içerisinde ilişkili taraflara yapılan toplam bağış tutarı 144 bin TL'dir (30 Eylül 2018 – 5.698 bin TL).

29. Finansal araçlardan kaynaklanan risklerin niteliği ve düzeyi

Grup faaliyetlerinden dolayı, borç ve sermaye piyasası fiyatları, döviz kurları ve faiz oranlarındaki değişimlerin etkileri dahil çeşitli finansal risklere maruz kalmaktadır. Grup'un risk yönetim programı, mali piyasaların öngörülemezliğine odaklanmakta olup Grup'un mali performansı üzerindeki potansiyel olumsuz etkilerin en aza indirgenmesini amaçlamıştır.

Kredi Riski:

Grup, vadeli satışlarından kaynaklanan ticari alacakları ve bankalarda tutulan mevduatları dolayısıyla kredi riskine maruz kalmaktadır. Grup yönetimi müşterilerden alacakları ile ilgili kredi riskini her bir müşteri için ayrı ayrı olmak kaydıyla kredi limitleri belirleyerek ve gerektiği takdirde teminat alarak riskli gördüğü müşterilerine ise sadece nakit tahsilat yoluyla satış yaparak azaltmaktadır. Grup'un tahsilat riski esas olarak ticari alacaklarından doğabilmektedir. Ticari alacaklar, Grup yönetimince geçmiş tecrübeler ve cari ekonomik durum göz önüne alınarak değerlendirilmekte ve uygun miktarda şüpheli alacak karşılığı ayrıldıktan sonra konsolide bilançoda net olarak gösterilmektedir.

TÜRKİYE PETROL RAFİNERİLERİ A.Ş.

30 EYLÜL 2019 TARİHİNDE SONA EREN DOKUZ AYLIK ARA DÖNEME AİT ÖZET KONSOLİDE FİNANSAL TABLOLARA AİT AÇIKLAYICI NOTLAR

(Tutarlar aksi belirtilmedikçe bin Türk Lirası ("TL") olarak gösterilmiştir.)

29. Finansal araçlardan kaynaklanan risklerin niteliği ve düzeyi (Devamı)

Kredi Riski (Devamı):

Grup'un 30 Eylül 2019 ve 31 Aralık 2018 tarihleri itibarıyla finansal araç türleri itibarıyla maruz kaldığı kredi riskleri aşağıda belirtilmiştir:

30 Eylül 2019	Alacaklar				Bankalardaki Mevduat	Türev Araçlar	Diğer
	Ticari Alacaklar		Diğer Alacaklar				
	İlişkili Taraf	Diğer Taraf	İlişkili Taraf	Diğer Taraf			
Raporlama tarihi itibariyle maruz kalınan azami kredi riski	1.164.442	4.898.935	-	64.775	10.106.005	471.714	-
- Azami riskin teminat, vs ile güvence altına alınmış kısmı	-	715.892	-	-	-	-	-
A. Vadesi geçmemiş ya da değer düşüklüğüne uğramamış finansal varlıkların net defter değeri	1.164.442	4.831.592	-	64.775	10.106.005	471.714	-
B. Vadesi geçmiş ancak değer düşüklüğüne uğramamış varlıkların net defter değeri	-	67.343	-	-	-	-	-
C. Değer düşüklüğüne uğrayan varlıkların net defter değerleri	-	-	-	-	-	-	-
- Vadesi geçmiş (brüt defter değeri)	-	5.374	-	324	-	-	-
- Değer düşüklüğü (-)	-	(5.374)	-	(324)	-	-	-
- Net değerinin teminat, vs ile güvence altına alınmış kısmı*	-	-	-	-	-	-	-
- Vadesi geçmemiş (brüt defter değeri)	-	-	-	-	-	-	-
- Değer düşüklüğü (-)	-	-	-	-	-	-	-
- Net değerinin teminat, vs ile güvence altına alınmış kısmı	-	-	-	-	-	-	-
D. Finansal durum tablosu dışı kredi riski içeren unsurlar	-	-	-	-	-	-	-

31 Aralık 2018	Alacaklar				Bankalardaki Mevduat	Türev Araçlar	Diğer
	Ticari Alacaklar		Diğer Alacaklar				
	İlişkili Taraf	Diğer Taraf	İlişkili Taraf	Diğer Taraf			
Raporlama tarihi itibarıyla maruz kalınan azami kredi riski	1.132.117	4.296.621	-	29.048	5.982.828	343.798	-
- Azami riskin teminat, vs ile güvence altına alınmış kısmı	-	593.892	-	-	-	-	-
A. Vadesi geçmiş ya da değer düşüklüğüne uğramamış finansal varlıkların net defter değeri	1.132.117	4.225.420	-	29.048	5.982.828	343.798	-
B. Vadesi geçmiş ancak değer düşüklüğüne uğramamış varlıkların net defter değeri	-	71.201	-	-	-	-	-
C. Değer düşüklüğüne uğrayan varlıkların net defter değerleri	-	-	-	-	-	-	-
- Vadesi geçmiş (brüt defter değeri)	-	4.740	-	324	-	-	-
- Değer düşüklüğü (-)	-	(4.740)	-	(324)	-	-	-
- Net değerinin teminat, vs ile güvence altına alınmış kısmı*	-	-	-	-	-	-	-
- Vadesi geçmiş (brüt defter değeri)	-	-	-	-	-	-	-
- Değer düşüklüğü (-)	-	-	-	-	-	-	-
- Net değerinin teminat, vs ile güvence altına alınmış kısmı	-	-	-	-	-	-	-
D. Finansal durum tablosu dışı kredi riski içeren unsurlar	-	-	-	-	-	-	-

30 Eylül 2019	Alacaklar		Bankalardaki Mevduat	Türev Araçlar	Diğer
	Ticari Alacaklar	Diğer Alacaklar			
Vadesi üzerinden 1-30 gün geçmiş	37.471	-	-	-	-
Vadesi üzerinden 1-3 ay geçmiş	9.038	-	-	-	-
Vadesi üzerinden 3-12 ay geçmiş	18.808	-	-	-	-
Vadesi üzerinden 1-5 yıl geçmiş	2.026	-	-	-	-
Vadesini 5 yıldan fazla geçmiş	-	-	-	-	-

31 Aralık 2018	Alacaklar		Bankalardaki Mevduat	Türev Araçlar	Diğer
	Ticari Alacaklar	Diğer Alacaklar			
Vadesi üzerinden 1-30 gün geçmiş	44.990	-	-	-	-
Vadesi üzerinden 1-3 ay geçmiş	16.751	-	-	-	-
Vadesi üzerinden 3-12 ay geçmiş	9.459	-	-	-	-
Vadesi üzerinden 1-5 yıl geçmiş	1	-	-	-	-
Vadesini 5 yıldan fazla geçmiş	-	-	-	-	-

Grup yukarıda belirtilen finansal varlıkların değer düşüklüğü testleri sırasında tahsil edilmesi gereken tutarların tahsil edilemeyecek olduğunu gösteren etkenlerin varlığını göz önünde bulundurmıştır. Grup'un vadesi geçmiş ancak değer düşüklüğüne uğramamış ticari alacaklar için almış olduğu 65.200 bin TL (31 Aralık 2018 -70.540 bin TL) teminat bulunmaktadır. Grup'un teminatsız alacaklarının önemli bir kısmının düzenli satış yapılan devlet kuruluşlarından olması sebebiyle herhangi bir tahsilat riski öngörülmemektedir.

TÜRKİYE PETROL RAFİNERİLERİ A.Ş.

30 EYLÜL 2019 TARİHİNDE SONA EREN DOKUZ AYLIK ARA DÖNEME AİT ÖZET KONSOLİDE FİNANSAL TABLOLARA AİT AÇIKLAYICI NOTLAR

(Tutarlar aksi belirtilmedikçe bin Türk Lirası ("TL") olarak gösterilmiştir.)

29. Finansal araçlardan kaynaklanan risklerin niteliği ve düzeyi (Devamı)

Vadesi geçmemiş ve değer düşüklüğüne uğramamış ticari alacakların kredi kalitesi

Grup, vadesi geçmemiş ve değer düşüklüğüne uğramamış veya koşulları yeniden görüşülmüş ticari alacakların kredi kalitesine ilişkin detayları dört grupta incelemektedir. 30 Eylül 2019 ve 31 Aralık 2018 tarihleri itibarıyla söz konusu ticari alacakların kredi kalitesine ilişkin detaylar aşağıda belirtilmiştir:

	30 Eylül 2019	31 Aralık 2018
Grup 1	14	4.842
Grup 2	2.528.464	2.102.638
Grup 3	3.162.853	3.137.892
Grup 4	304.703	112.165
Toplam	5.996.034	5.357.537

Grup 1 - Yeni müşteriler (3 aydan kısa süredir müşteri olanlar)

Grup 2 - Kamu kurum ve kuruluşları

Grup 3 - Önceki dönemlerde tahsil gecikmesi yaşanmamış mevcut müşteriler (3 aydan uzun süredir müşteri olanlar)

Grup 4 - Önceki dönemlerde tahsilat sıkıntısı yaşanmış, ancak gecikmeli olsa da tahsilat yapılmış mevcut müşteriler (Grup 1 ve 2 hariç)

Piyasa riski:

Şirket emtia fiyatı, döviz kuru ve faiz haddi risklerini piyasa riskinin en önemli unsurları olarak görmektedir. Döviz kuru ve faiz haddi riskleri portföy ve ürün bazında ayrı ayrı değerlendirilmektedir.

Emtia fiyat riski

Tüpraş, üretimde kullanmak üzere edindiği ham petrol stokları ile ilgili olarak petrol fiyatlarındaki dalgalanmaların etkilerine maruz kalmaktadır. Şirket yönetimi söz konusu riskin bertaraf edilmesi için elde bulundurduğu stok miktarlarını düzenli olarak gözden geçirmektedir.

Tüpraş'ın ürün satış fiyatları ise 5015 sayılı Petrol Piyasası Kanununda tanımlandığı üzere "en yakın erişilebilir dünya serbest piyasa oluşumu" olan, Akdeniz ürün fiyatları ve ABD Doları satış kuru takip edilerek belirlenmektedir. Yasal tanım çerçevesinde Akdeniz piyasasındaki petrol ürünleri fiyatlarında oluşan değişiklikler ve ABD Doları kurundaki değişim Şirket yönetimi tarafından günlük olarak değerlendirilmekte ve bu iki faktöre göre oluşturulan yeni fiyat, yürürlükteki satış fiyatlarından anlamlı bir şekilde yukarı ya da aşağı yönde farklılık gösterdiğinde ürün satış fiyatları güncellenmektedir.

Ham petrol fiyatlarındaki değişkenlik net kar ve nakit akımları üzerinde istenmeyen ve beklenmeyen dalgalanmalar yaratabileceğinden bu riski bertaraf etmek amacıyla Şirket tarafından riskten korunma politikası oluşturulmuştur. Bu politika çerçevesinde çeşitli türev enstrümanları kullanılarak kısa ve uzun vadeli hedge işlemleri yapılmaktadır (Not 18).

Ürün Crack Riski

Tüpraş, ham petrol fiyatlarındaki dalgalanmaların yanı sıra, ürün fiyatlarındaki değişim sonucu ürün kar marjlarında oluşan dalgalanmaların etkilerine maruz kalmaktadır. Ürün kar marjlarındaki (crack) söz konusu dalgalanmaların etkilerini ortadan kaldırmak için; geçmiş dönemlerde gerçekleşen ürün fiyat seviyeleri, piyasa beklentileri ve öngörülen satış hacimleri dikkate alınarak riskten korunma politikası oluşturulmuştur. Bu politika çerçevesinde, ürün kar marjları çeşitli türev enstrümanlar kullanılarak hedge edilmektedir (Not 18).

TÜRKİYE PETROL RAFİNERİLERİ A.Ş.

30 EYLÜL 2019 TARİHİNDE SONA EREN DOKUZ AYLIK ARA DÖNEME AİT ÖZET KONSOLİDE FİNANSAL TABLOLARA AİT AÇIKLAYICI NOTLAR

(Tutarlar aksi belirtilmedikçe bin Türk Lirası ("TL") olarak gösterilmiştir.)

29. Finansal araçlardan kaynaklanan risklerin niteliği ve düzeyi (Devamı)

Döviz kuru riski

Grup, döviz cinsinden yaptığı operasyonları nedeniyle döviz kuru riskine maruz kalmaktadır. Söz konusu döviz kuru riski, bilançoda yer alan döviz cinsinden parasal varlık ve yükümlülüklerin analizi ile Grup'un kur riskini bertaraf etmek üzere yaptığı hazine işlemleri, doğal hedge uygulamaları ve benzeri unsurların içerisinde yer aldığı kapsamlı bir risk takip sistemi ile yönetilmektedir.

Aşağıdaki tablo 30 Eylül 2019 ve 31 Aralık 2018 tarihleri itibarıyla Grup'un net bilanço yabancı para pozisyonunu ve risk takip sistemi içerisinde yönettiği unsurları özetlemektedir:

	30 Eylül 2019		31 Aralık 2018	
	TL karşılığı	Dolar karşılığı(*)	TL karşılığı	Dolar karşılığı(*)
Parasal varlıklar	2.434.186	430.137	5.288.783	1.005.300
Parasal yükümlülükler	(25.886.392)	(4.574.295)	(20.841.883)	(3.961.657)
Parasal kalemler net yabancı para varlık / (yükümlülük) pozisyonu	(23.452.206)	(4.144.158)	(15.553.100)	(2.956.357)
Parasal olmayan varlıklar	55.069	9.731	807.947	153.576
Bilanço dışı türev araçlar net yabancı para pozisyonu	9.051.035	1.599.377	3.302.295	627.705
Net yabancı para varlık / (yükümlülük) pozisyonu	(14.346.102)	(2.535.050)	(11.442.858)	(2.175.076)
Nakit akış riskinden korunma muhasebesine konu tutarlar (**)	4.889.767	864.054	5.166.635	982.082
Nakit akış riskinden korunma sonrası net yabancı para pozisyonu	(9.456.335)	(1.670.996)	(6.276.223)	(1.192.994)
Doğal hedge kapsamında değerlendirilen stoklar (***)	9.515.868	1.681.516	6.333.567	1.203.894
Nakit akış riskinden korunma sonrası ve doğal hedge sonrası net yabancı para pozisyonu	59.533	10.520	57.344	10.900

(*) Dolar karşılığı tutarlar toplam TL karşılığı pozisyonların bilanço tarihleri itibarıyla dolar kuruna bölünmesiyle bulunmuştur.

(**) Grup, 864.054 bin ABD Doları karşılığı 4.889.767 bin TL tutarındaki yatırım kredilerini (31 Aralık 2018 - 982.082 bin ABD Doları karşılığı 5.166.635 bin TL) gerçekleşme olasılığı yüksek tahmini ABD Doları cinsinden ihraç gelirleri nedeniyle maruz kalınan ABD Doları/TL spot kur riskine karşı korunma aracı olarak kullanmaktadır. Grup, bu kapsamda gerçekleştirdiği etkinlik testi sonucunda söz konusu işlemin tamamının etkin olduğunu belirlemiş ve nakit akış riskinden korunma muhasebesi uygulamıştır. 30 Eylül 2019 tarihi itibarıyla yatırım kredilerinin 2.490.168 bin TL (31 Aralık 2018 - 2.575.965 bin TL) tutarındaki kur farkı gideri, ilgili riskten korunma konusu olan kalemin nakit akışları gerçekleşene kadar özkaynaklar altında "Riskten korunma kazançları (kayıpları)" hesabında muhasebeleştirilmekte, cari dönem gelir tablosunda bir etki yaratmamaktadır. 30 Eylül 2019 tarihi itibarıyla sona eren dönem içerisinde, söz konusu kredilerin ABD Doları cinsinden ihraç gelirlerine karşılık gelen gerçekleşen 469.743 bin TL tutarındaki kur farkı gideri özkaynaklar altındaki "Riskten korunma kazançları (kayıpları)" hesabından gelir tablosundaki kur farkı giderlerine transfer edilmiştir. Ayrıca 30 Eylül 2019 tarihi itibarıyla, özkaynaklar altındaki "Riskten korunma kazançları (kayıpları)" hesabına söz konusu kredilerin 2019 yılı içerisinde oluşan 383.945 bin TL tutarındaki kur farkı gideri eklenmiştir.

(***) Grup, net yabancı para finansal yükümlülüklerden ve ticari borçlardan ötürü ortaya çıkan kur riskini, ürün satış fiyatlarına döviz kuru değişimlerini yansıtmak suretiyle sınırlandırmaktadır. 30 Eylül 2019 tarihi itibarıyla Grup'un sahip olduğu toplam ham petrol ve petrol ürünü stokları tutarı 9.515.868 bin TL (31 Aralık 2018 - 6.333.567 bin TL)'dir.

TÜRKİYE PETROL RAFİNERİLERİ A.Ş.

30 EYLÜL 2019 TARİHİNDE SONA EREN DOKUZ AYLIK ARA DÖNEME AİT ÖZET KONSOLİDE FİNANSAL TABLOLARA AİT AÇIKLAYICI NOTLAR

(Tutarlar aksi belirtilmedikçe bin Türk Lirası (“TL”) olarak gösterilmiştir.

29. Finansal araçlardan kaynaklanan risklerin niteliği ve düzeyi (Devamı)

	DÖVİZ POZİSYONU TABLOSU									
	30 Eylül 2019					31 Aralık 2018				
	Türk Lirası Karşılığı (Fonksiyonel para birimi)	ABD Doları	Avro	GBP	Diğer	Türk Lirası Karşılığı (Fonksiyonel para birimi)	ABD Doları	Avro	GBP	Diğer
Ticari alacaklar	178.622	31.479	61	-	99	744.813	141.461	57	-	257
Parasal finansal varlıklar (kasa, banka hesapları dahil)	2.246.911	379.697	15.650	201	-	4.505.691	537.016	278.764	-	114
Diğer	55.069	9.581	109	10	105	807.947	153.492	73	-	-
Dönen varlıklar	2.480.602	420.757	15.820	211	204	6.058.451	831.969	278.894	-	371
Parasal finansal varlıklar	6.697	-	1.082	-	-	38.279	4.171	2.710	-	-
Diğer	1.956	-	-	282	-	-	-	-	-	-
Duran varlıklar	8.653	-	1.082	282	-	38.279	4.171	2.710	-	-
Toplam varlıklar	2.489.255	420.757	16.902	493	204	6.096.730	836.140	281.604	-	371
Ticari borçlar	12.746.772	2.245.308	5.227	12	7.931	6.266.612	1.173.998	12.276	-	16.326
Finansal yükümlülükler	2.857.114	379.345	114.621	230	-	3.278.691	486.945	118.932	-	-
Parasal olan diğer yükümlülükler	130.873	21.937	157	829	-	260.178	49.313	124	-	-
Kısa vadeli yükümlülükler	15.734.759	2.646.590	120.005	1.071	7.931	9.805.481	1.710.256	131.332	-	16.326
Finansal yükümlülükler	10.121.603	1.709.818	70.909	1.022	-	11.016.934	1.894.245	174.436	-	-
Parasal olan diğer yükümlülükler	30.030	5.215	84	-	-	19.468	3.578	107	-	-
Uzun vadeli yükümlülükler	10.151.633	1.715.033	70.993	1.022	-	11.036.402	1.897.823	174.543	-	-
Toplam yükümlülükler	25.886.392	4.361.623	190.998	2.093	7.931	20.841.883	3.608.079	305.875	-	16.326
Finansal durum tablosu dışı döviz cinsinden türev araçların net varlık / (yükümlülük) pozisyonu	9.051.035	1.406.160	176.828	-	-	3.302.295	597.260	26.571	-	-
Aktif karakterli finansal durum tablosu dışı döviz cinsinden türev ürünlerin tutarı	9.175.224	1.428.105	176.828	-	-	3.455.571	626.395	26.571	-	-
Pasif karakterli finansal durum tablosu dışı döviz cinsinden türev ürünlerin tutarı	(124.189)	(21.945)	-	-	-	(153.276)	(29.135)	-	-	-
Net yabancı para varlık / (yükümlülük) pozisyonu	(14.346.102)	(2.534.706)	2.732	(1.600)	(7.727)	(11.442.858)	(2.174.679)	2.300	-	(15.955)
Nakit akış riskinden korunma muhasebesine konu tutarlar	4.889.767	864.054	-	-	-	5.166.635	982.082	-	-	-
Nakit akış riskinden korunma sonrası net yabancı para pozisyonu	(9.456.335)	(1.670.652)	2.732	(1.600)	(7.727)	(6.276.223)	(1.192.597)	2.300	-	(15.955)
Parasal kalemler net yabancı para varlık / (yükümlülük) pozisyonu	(23.454.162)	(3.950.447)	(174.205)	(1.892)	(7.832)	(15.553.100)	(2.925.431)	(24.344)	-	(15.955)
Risken korunma amaçlı sınıflandırılan türev araçların gerçeğe uygun değeri	(8.785)	(4.769)	3.720	-	-	157.112	23.154	5.856	-	-

Grup'un 30 Eylül 2019 tarihi itibarıyla doğal hedge sonrası 59.533 bin TL net yabancı para fazlası (31 Aralık 2018 - 57.344 bin TL net yabancı para fazlası) bulunmaktadır (sayfa 45).

TÜRKİYE PETROL RAFİNERİLERİ A.Ş.

30 EYLÜL 2019 TARİHİNDE SONA EREN DOKUZ AYLIK ARA DÖNEME AİT ÖZET KONSOLİDE FİNANSAL TABLOLARA AİT AÇIKLAYICI NOTLAR

(Tutarlar aksi belirtilmedikçe bin Türk Lirası ("TL") olarak gösterilmiştir.)

29. Finansal araçlardan kaynaklanan risklerin niteliği ve düzeyi (Devamı)

Aşağıdaki tabloda 30 Eylül 2019 ve 31 Aralık 2018 tarihleri itibarıyla Grup'un finansal durum tablosundaki net döviz pozisyonunun döviz kurlarındaki değişimlere baz duyarlılık analizi özetlenmiştir.

Döviz Kuru Duyarlılık Analizi Tablosu				
30 Eylül 2019				
Kar/ (Zarar)		Özkaynaklar		
Yabancı paranın değer kazanması	Yabancı paranın değer kaybetmesi	Yabancı paranın değer kazanması	Yabancı paranın değer kaybetmesi	
ABD Doları kurunun % 10 değişmesi halinde:				
ABD Doları net varlık/yükümlülüğü	(2.235.597)	2.235.597	(467.595)	467.595
ABD Doları riskinden korunan kısım (-)	1.270.490	(1.270.490)	-	-
ABD Doları Net Etki	(965.107)	965.107	(467.595)	467.595
Avro kurunun % 10 değişmesi halinde:				
Avro net varlık/yükümlülüğü	(107.721)	107.721	-	-
Avro riskinden korunan kısım (-)	109.343	(109.343)	-	-
Avro Net Etki	1.622	(1.622)	-	-
TOPLAM	(963.485)	963.485	(467.595)	467.595
31 Aralık 2018				
Kar/ (Zarar)		Özkaynaklar		
Yabancı paranın değer kazanması	Yabancı paranın değer kaybetmesi	Yabancı paranın değer kazanması	Yabancı paranın değer kaybetmesi	
ABD Doları kurunun % 10 değişmesi halinde:				
ABD Doları net varlık/yükümlülüğü	(1.539.040)	1.539.040	(516.663)	516.663
ABD Doları riskinden korunan kısım (-)	838.835	(838.835)	-	-
ABD Doları Net Etki	(700.205)	700.205	(516.663)	516.663
Avro kurunun % 10 değişmesi halinde:				
Avro net varlık/yükümlülüğü	(14.675)	14.675	-	-
Avro riskinden korunan kısım (-)	16.017	(16.017)	-	-
Avro Net Etki	1.342	(1.342)	-	-
TOPLAM	(698.863)	698.863	(516.663)	516.663

Grup, kullanmış olduğu yatırım kredilerini nakit akış riskinden korunma muhasebesi kapsamında değerlendirmekte ve bu kredilerden oluşan kur farkı gelir/giderini özkaynaklar altında muhasebeleştirilmektedir. Döviz kurundaki %10 artış/azalış etkisi aynı yöntemle hesaplanmakta ve hesaplanan kur farkı döviz kuru duyarlılık tablosunda riskten korunan kısım olarak sınıflanmaktadır. Ayrıca vadeli döviz işlemleri ve çapraz kur sabit faiz swap işlemleri ile korunan kur farkı, döviz kuru duyarlılık tablosunda riskten korunan kısım olarak sınıflanmaktadır.

İhracat ve ithalat bilgileri

	1 Ocak - 30 Eylül 2019	1 Temmuz - 30 Eylül 2019	1 Ocak - 30 Eylül 2018	1 Temmuz - 30 Eylül 2018
İhracat				
ABD Doları (Bin TL karşılığı)	14.708.998	9.277.987	8.295.888	4.057.815
Toplam	14.708.998	9.277.987	8.295.888	4.057.815
İthalat				
ABD Doları (Bin TL karşılığı)	54.805.135	37.507.646	50.690.545	23.664.069
Toplam	54.805.135	37.507.646	50.690.545	23.664.069

TÜRKİYE PETROL RAFİNERİLERİ A.Ş.

30 EYLÜL 2019 TARİHİNDE SONA EREN DOKUZ AYLIK ARA DÖNEME AİT ÖZET KONSOLİDE FİNANSAL TABLOLARA AİT AÇIKLAYICI NOTLAR

(Tutarlar aksi belirtilmedikçe bin Türk Lirası ("TL") olarak gösterilmiştir.)

29. Finansal araçlardan kaynaklanan risklerin niteliği ve düzeyi (Devamı)

Sermaye risk yönetimi

Sermayeyi yönetirken Grup'un hedefleri, ortaklarına getiri, diğer paydaşlarına fayda sağlamak ve sermaye maliyetini azaltmak amacıyla en uygun sermaye yapısını sürdürmek için Grup'un faaliyette bulunabilirliğinin devamını korumaktır.

Sermaye yapısını korumak veya yeniden düzenlemek için Grup ortaklara ödenecek temettü tutarını belirlemekte, yeni hisseler çıkarabilmekte ve borçlanmayı azaltmak için varlıklarını satabilmektedir. 30 Eylül 2019 ve 31 Aralık 2018 tarihleri itibarıyla net finansal borç/ yatırılan sermaye oranı aşağıdaki gibidir:

	30 Eylül 2019	31 Aralık 2018
Toplam finansal borçlar (Not 5)	18.850.183	17.949.540
Eksi: Nakit ve nakit benzerleri (Not 4)	(8.335.913)	(4.557.686)
Net finansal borç	10.514.270	13.391.854
Özkaynaklar	12.999.844	9.945.829
Yatırılan sermaye	23.514.114	23.337.683
Net finansal borç/ yatırılan sermaye oranı	%44,71	%57,38

Finansal araçların gerçeğe uygun değeri

Gerçeğe uygun değer, piyasa katılımcıları arasında ölçüm tarihinde olağan bir işlemde, bir varlığın satışından elde edilecek veya bir borcun devrinde ödenecek fiyat olarak tanımlanır. Finansal araçların tahmini gerçeğe uygun değerleri, Grup tarafından mevcut piyasa bilgileri ve uygun değerlendirme yöntemleri kullanılarak tespit olunmuştur. Ancak, gerçeğe uygun değeri belirlemek için piyasa verilerinin yorumlanmasında tahminler gereklidir. Buna göre, burada sunulan tahminler, Grup'un bir güncel piyasa işleminde elde edebileceği tutarları göstermeyebilir.

Aşağıdaki yöntem ve varsayımlar, finansal araçların gerçeğe uygun değerinin tahmininde kullanılmıştır:

Parasal varlıklar

Dönem sonu kurlarıyla çevrilen yabancı para cinsinden olan bakiyelerin gerçeğe uygun değerlerinin, kayıtlı değerlerine yakın olduğu öngörülmektedir.

Nakit ve nakit benzeri değerler dahil maliyet değerinden gösterilen finansal varlıkların kayıtlı değerlerinin, kısa vadeli olmaları nedeniyle gerçeğe uygun değerlerine eşit olduğu öngörülmektedir.

Ticari alacakların kayıtlı değerlerinin, ilgili değer düşüklük karşılıklarıyla beraber gerçeğe uygun değeri yansıttığı öngörülmektedir.

Parasal borçlar

Kısa vadeli banka kredileri ve diğer parasal borçların gerçeğe uygun değerlerinin, kısa vadeli olmaları nedeniyle kayıtlı değerlerine yakın olduğu öngörülmektedir. Uzun vadeli değişken faizli banka kredilerinin faiz oranları değişen piyasa koşulları dikkate alınarak güncellendiği için bu kredilerin gerçeğe uygun değerlerinin taşıdıkları değeri ifade ettiği düşünülmektedir.

TÜRKİYE PETROL RAFİNERİLERİ A.Ş.

30 EYLÜL 2019 TARİHİNDE SONA EREN DOKUZ AYLIK ARA DÖNEME AİT ÖZET KONSOLİDE FİNANSAL TABLOLARA AİT AÇIKLAYICI NOTLAR

(Tutarlar aksi belirtilmedikçe bin Türk Lirası ("TL") olarak gösterilmiştir.)

29. Finansal araçlardan kaynaklanan risklerin niteliği ve düzeyi (Devamı)

Gerçeğe uygun değer ölçümleri hiyerarşi tablosu:

Grup, finansal tablolarda gerçeğe uygun değer ile yansıtılan finansal araçların rayiç değer ölçümlerini her finansal araç sınıfının girdilerinin kaynağına göre, üç seviyeli hiyerarşi kullanarak, aşağıdaki şekilde sınıflandırmaktadır.

Seviye 1: Belirlenen finansal araçlar için aktif piyasada işlem gören (düzeltilmemiş) piyasa fiyatı kullanılan değerlendirme teknikleri

Seviye 2: Dolaylı veya dolaysız gözlemlenebilir girdi içeren diğer değerlendirme teknikleri

Seviye 3: Gözlemlenebilir piyasa girdilerini içermeyen değerlendirme teknikleri

Gerçeğe uygun değer ölçümleri hiyerarşi tablosu 30 Eylül 2019 itibarıyla aşağıdaki gibidir:

Bilançoda rayiç değerden taşınan finansal varlıklar	Seviye 1	Seviye 2	Seviye 3
Türev finansal varlıklar	-	471.714	.-
Finansal yatırımlar	-	-	-
Bilançoda rayiç değerden taşınan finansal yükümlülükler			
Türev finansal yükümlülükler	-	334.641	-

Gerçeğe uygun değer ölçümleri hiyerarşi tablosu 31 Aralık 2018 itibarıyla aşağıdaki gibidir:

Bilançoda rayiç değerden taşınan finansal varlıklar	Seviye 1	Seviye 2	Seviye 3
Türev finansal varlıklar	-	343.798	.-
Bilançoda rayiç değerden taşınan finansal yükümlülükler			
Türev finansal yükümlülükler	-	278.287	-

30. Bilanço tarihinden sonraki olaylar

Yoktur.

.....